

LKR.430.003.2022
Nr ewid. 123/2022/P/22/065/LKR

Informacja o wynikach kontroli

ZAKUP I FUNKCJONOWANIE POLSKICH KOLEI LINOWYCH SA

DELEGATURA W KRAKOWIE

MISJA

Najwyższej Izby Kontroli jest niezależna, profesjonalna kontrola zadań publicznych w interesie obywateli i państwa

Informacja o wynikach kontroli Zakup i funkcjonowanie Polskich Kolei Linowych SA

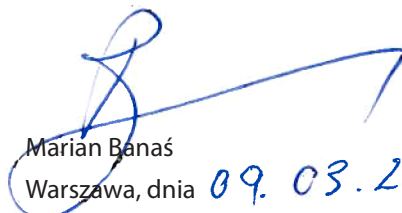
Dyrektor Delegatury NIK w Krakowie

Jolanta Stawska

Zatwierdzam:

Prezes Najwyższej Izby Kontroli

Marian Banaś
Warszawa, dnia 09.03.2023.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
T/F +48 22 444 50 00
www.nik.gov.pl

SPIS TREŚCI

WYKAZ STOSOWANYCH SKRÓTÓW, SKRÓTOWCÓW I POJĘĆ	4
1. WPROWADZENIE	6
2. OCENA OGÓLNA	8
3. SYNTEZA WYNIKÓW KONTROLI	9
4. WNIOSKI	13
5. WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI	14
5.1. Przygotowanie i realizacja transakcji nabycia Polskich Kolei Linowych SA	14
5.2. Funkcjonowanie i zarządzanie PKL SA	17
5.2.1. Opracowanie oraz realizacja planów finansowych i inwestycyjnych PKL SA	17
5.2.2. Gospodarowanie majątkiem PKL SA, w tym aktywami rzeczowymi	22
5.2.3. Rozporządzanie środkami finansowymi PKL SA	29
5.2.4. Sprawowanie nadzoru właścicielskiego nad działalnością spółek zależnych	34
5.3. Monitorowanie inwestycji w PKL SA oraz sprawowanie nadzoru właścicielskiego	36
5.3.1. Monitorowanie inwestycji w PKL SA oraz sprawowanie nadzoru właścicielskiego przez Polski Fundusz Rozwoju SA	36
5.3.2. Sprawowanie nadzoru właścicielskiego przez PFR Koleje Linowe sp. z o.o.	39
6. ZAŁĄCZNIKI	41
6.1. Metodyka kontroli i informacje dodatkowe	41
6.2. Analiza stanu prawnego i uwarunkowań organizacyjno-ekonomicznych	45
6.3. Wykaz aktów prawnych dotyczących kontrolowanej działalności	49
6.4. Wykaz podmiotów, którym przekazano informację o wynikach kontroli	50
6.5. Stanowisko Prezesa Rady Ministrów do informacji o wynikach kontroli	51
6.6. Opinia Prezesa NIK do stanowiska Prezesa Rady Ministrów	53

Wykaz stosowanych skrótów, skrótowców i pojęć

Altura lub Altura S.à r.l.	Altura Societe a responsabilite limitee ¹ – spółka rządzona prawem Wielkiego Księstwa Luksemburga, wpisana do Luksemburskiego Rejestru Handlowego i Spółek. Spółka ta do 26 października 2021 r. (data transgranicznego połączenia odwrotnego spółki PKL SA jako spółki przejmującej ze spółką Altura jako spółką przejmowaną ²) była bezpośrednią jednostką dominującą spółki Polskie Koleje Linowe SA;
BGK	Bank Gospodarstwa Krajowego;
cash pooling	usługa systemu zarządzania środkami pieniężnymi w grupie rachunków;
CI	Certyfikat inwestycyjny;
COVID-19	choroba zakaźna wywołana wirusem SARS-CoV-2;
due diligence	Szczegółowa analiza przedsiębiorstwa pod względem m.in. jego kondycji prawnej, handlowej, finansowej i podatkowej, w celu identyfikacji związanych z nim szans i ryzyk przed podjęciem właściwych negocjacji dotyczących transakcji kapitałowej;
EBI	Eighteen Boston Ivy S.à r.l.; spółka zależna funduszu Mid Europa Partners;
EBITDA³	Zysk operacyjny przed uwzględnieniem podatków, amortyzacji oraz przed potrąceniem odsetek od zaciągniętych zobowiązań (zysk z działalności operacyjnej powiększony o wartość amortyzacji);
FIIK FIZAN/Fundusz	Fundusz Inwestycji Infrastrukturalnych – Kapitałowy Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych. W dniu 14 kwietnia 2022 r. FIIK FIZAN został wykreślony z Rejestru Funduszy Inwestycyjnych na skutek dokonanego połączenia FIIK FIZAN (jako funduszu przejmowanego) z Funduszem Inwestycji Polskich Przedsiębiorstw Funduszem Inwestycyjnym Zamkniętym Aktywów Niepublicznych, który z dniem 4 maja 2022 r. zmienił nazwę na PFR Fundusz Inwestycyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych. W związku z połączeniem PFR FI FIZAN wstąpił we wszystkie prawa i obowiązki FIIK FIZAN;
GK PFR KL	Grupa Kapitałowa PFR Koleje Linowe sp. z o.o. (do dnia 23 czerwca 2021 r. Grupa Kapitałowa Bakewell sp. z o.o.);
GK PKL SA	Grupa Kapitałowa PKL SA;
k.s.h.	ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych ⁴ ;
MEP	fundusz Mid Europa Partners;
PFR	Polski Fundusz Rozwoju SA (do dnia 13 kwietnia 2016 r. spółka działała pod firmą Polskie Inwestycje Rozwojowe SA);
PFR FI FIZAN	PFR Fundusz Inwestycyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych;
PFR KL lub spółka celowa	PFR Koleje Linowe sp. z o.o. (do dnia 23 czerwca 2021 r. Bakewell sp. z o.o.);
PFR TFI	PFR Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA;
PKL SA lub Spółka	Polskie Koleje Linowe SA;
PKL Solina	PKL Solina sp. z o.o.;

¹ Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

² Data wpisu w Krajowym Rejestrze Sądowym.

³ Ang. *Earnings before interest, taxes, depreciation and amortization*.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 1467, ze zm.

PKP SA	Polskie Koleje Państwowe SA;
Projekt Tomba	Inwestycja FIIK FIZAN w PKL SA prowadzona za pośrednictwem spółki celowej PFR Koleje Linowe sp. z o.o., w której Fundusz jest jedynym wspólnikiem (posiada 100% udziałów);
PTTK	Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze;
r/r	rok do roku;
RN	Rada nadzorcza;
rozporządzenie w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego UTL	rozporządzenie Ministra Transportu z dnia 1 czerwca 2006 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie projektowania, wytwarzania, eksploatacji, naprawy i modernizacji urządzeń transportu linowego ⁵ ;
SA	Spółka Akcyjna;
SPA	Umowa nabycia 100% udziałów Altura (ang. <i>Share Purchase Agreement</i>) zawarta w październiku 2018 r. pomiędzy Eighteen Boston Ivy S.à r.l. – jako Sprzedającym oraz PFR – jako Kupującym;
sp. z o.o.	Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością;
spółka celowa lub SPV	spółka powołana do realizacji konkretnych celów inwestycyjnych lub przeprowadzenia operacji gospodarczej (ang. <i>Special Purpose Vehicle</i>);
spółka portfelowa funduszu inwestycyjnego	Spółka powołana do realizacji projektu inwestycyjnego, lub realizująca projekt inwestycyjny, bądź prowadząca działalność w innym zakresie zgodnym z polityką inwestycyjną FIIK FIZAN, której akcje lub udziały posiada fundusz inwestycyjny oraz względem której podmiot działający w imieniu funduszu sprawuje nadzór właścicielski;
TDT	Transportowy Dozór Techniczny;
TPN	Tatrzański Park Narodowy;
u.f.i.	ustawa z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi ⁶ ;
UOKiK	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów;
ustawa o dozorze technicznym	ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorze technicznym ⁷ ;
uor	ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości ⁸ ;
ustawa Prawo budowlane	ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane ⁹ ;
UTL	Urządzenia Transportu Linowego;
WZ	walne zgromadzenie akcjonariuszy;
ZW	zgromadzenie wspólników – obradujące jako zwyczajne (odpowiednio ZWZ/ZZW) lub nadzwyczajne (odpowiednio NWZ/NZW).

⁵ Dz. U. Nr 106, poz. 717, ze zm.

⁶ Dz. U. z 2022 r. poz. 1523, ze zm.

⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 1514.

⁸ Dz. U. z 2021 r. poz. 217, ze zm.

⁹ Dz. U. z 2021 r. poz. 2351, ze zm.

1. WPROWADZENIE

Pytanie definiujące cel główny kontroli

Czy zakup PKL SA przez PFR SA był uzasadniony ekonomicznie i przeprowadzony w sposób gospodarny i rzetelny, a funkcjonowanie i zarządzanie PKL SA po zrealizowaniu transakcji było efektywne i prowadziło do osiągnięcia założonych celów?

Pytania definiujące cele szczegółowe kontroli

1. Czy podjęcie decyzji i przeprowadzenie transakcji zakupu akcji PKL SA były zgodne z obowiązującym prawem, rzetelne i gospodarne?
2. Czy funkcjonowanie i zarządzanie PKL SA po zrealizowaniu transakcji było prawidłowe i gospodarne i prowadziło do osiągnięcia założonych celów?
3. Czy nadzór właścicielski był sprawowany prawidłowo i rzetelnie?

Jednostki kontrolowane

Polski Fundusz Rozwoju SA
PFR Kolej Linowe sp. z o.o.
Polskie Koleje Linowe SA

Okres objęty kontrolą

1 styczeń 2018 r.
do 29 sierpnia 2022 r.
oraz okres działań
wcześniejszych, których
skutki miały wpływ
na realizację zadań
na realizację zadań
w kontrolowanym zakresie.

W 2013 r. sprywatyzowano spółkę Polskie Koleje Linowe SA z siedzibą w Zakopanem należącą do grupy kapitałowej PKP SA. Akcje spółki zostały zakupione za kwotę 215 mln zł w sposób pośredni przez fundusz inwestycyjny Mid Europa Partners poprzez nabycie większościowego pakietu akcji w spółce Polskie Koleje Górskie SA (PKG SA) utworzonej przez cztery gminy: Miasto Zakopane, Bukowina Tatrzańska, Kościelisko i Poronin. Ostatecznie większościowym akcjonariuszem PKG SA z udziałem 99,77% została spółka Altura S.à r.l. z siedzibą w Luksemburgu, tj. podmiot w 100% zależny od Mid Europa Partners¹⁰. Pozostałe udziały stanowiące 0,23% akcji spółki należały do lokalnych samorządów podhalańskich. W czerwcu 2015 r. nastąpiło połączenie PKL SA (spółka przejmowana) z PKG SA (spółka przejmująca), a cały majątek PKL SA, w tym jej prawa własności i użytkownia wieczystego, został przeniesiony na PKG SA. W 2016 r. Polskie Koleje Górskie SA powróciła do tradycyjnej nazwy Polskie Koleje Linowe SA. W połowie grudnia 2017 r. media doniosły, że PKL SA planuje debiut na Giełdzie Papierów Wartościowych (do czego ostatecznie nie doszło). Pół roku później, w czerwcu 2018 r. pojawiła się informacja o zamiarze sprzedaży PKL SA za kwotę 524 mln zł przez właściciela spółki.

W październiku 2018 r. Polski Fundusz Rozwoju SA ogłosiła zakup 99,77% akcji PKL SA (100% udziałów spółki Altura). Nie podano wówczas kwoty transakcji, którą sfinalizowano 19 grudnia 2018 r. za pośrednictwem spółki celowej Bakewell sp. z o.o., po uzyskaniu przez PFR zgody Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na realizację transakcji. Dopiero 1 kwietnia 2019 r., ze względu na obowiązującą klauzulę poufności oraz strukturę transakcji, podano do publicznej wiadomości, iż pakiet 99,77% akcji PKL SA nabyto za kwotę 417,3 mln zł (po uwzględnieniu długu netto spółki), z czego 176,7 mln zł zostało sfinansowane ze środków FIIK FIZAN, którego częścią portfela inwestycyjnego zarządza PFR. Zgodnie z wypowiedziami medialnymi Prezesa PFR, pozostała część wymaganej ceny (240,6 mln zł) została sfinansowana przez konsorcjum banków. PFR założył ponad 10-procentową stopę zwrotu z inwestycji w PKL SA, co miało zapewnić zwrot z inwestycji w ciągu około siedmiu lat.

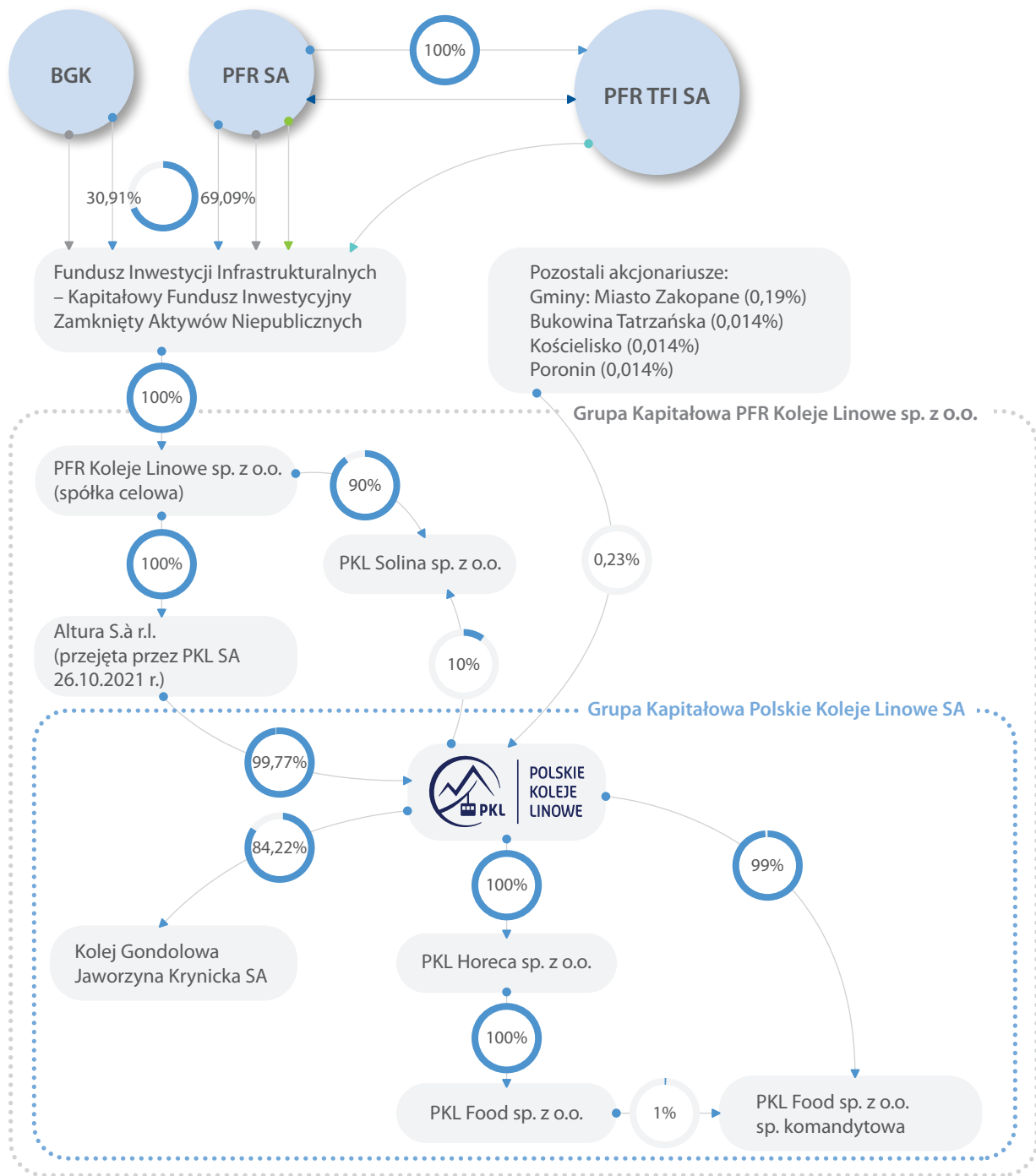
PKL SA to spółka o długiej historii. Pierwszy w Polsce wagonik kolejki górskiej wjechał na szczyt Kasprowego Wierchu 15 marca 1936 r., w związku z czym dzień ten przyjmuje się jako datę rozpoczęcia działalności PKL na rzecz turystów i narciarzy. Obecnie Spółka oferuje całoroczny kompleksowy zakres usług rekreacyjno-wypoczynkowych oraz dysponuje własną bazą noclegową i restauracyjną. Działa w ośmiu ośrodkach w Tatrach i Beskidach¹¹. Świadczy także usługi związane z przewozami kolejami linowymi i wyciągami narciarskimi. W 2019 r. zaprezentowano strategię rozwoju i wieloletni program inwestycyjny PKL SA o wartości ponad 400 mln zł.

Kontrola została przeprowadzona z inicjatywy własnej NIK.

¹⁰ Spółka Altura S.à r.l. była podmiotem zależnym w 100% pośrednio od Mid Europa Fund III LP oraz Mid Europa III Management Limited, podmiotów powiązanych z Mid Europa Partners Limited. W sprawozdaniu finansowym PKL SA wg stanu na 30.11.2018 r., tj. przed realizacją transakcji zakupu, jako jednostka dominująca najwyższego szczebla został wskazany podmiot: Mid Europa Fund III.

¹¹ Kasprowy Wierch, Gubałówka, Jaworzyna Krynicka (84,22% akcji), Góra Parkowa, Palenica, Góra Żar, Mosorny Groń i Solina (10% akcji).

Infografika nr 1
Struktura podmiotowa badanej działalności¹²

- ▶ umowa o zarządzanie częścią portfela inwestycyjnego
- ▶ posiadane udziały/akcje
- ▶ utworzenie funduszu + obowiązki formalne TFI
- ▶ zarządzanie częścią portfela inwestycyjnego funduszu + inne obowiązki określone w umowie
- ▶ wykonywanie obowiązków na zgromadzeniu inwestorów funduszu (jako uczestnik funduszu)

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie informacji podanych do publicznej wiadomości; logo: PKL SA.

¹² Według stanu na dzień 31.12.2021 r. W przypadku spółki PKL Solina sp. z o.o. uwzględniono wartość udziałów na 30.06.2022 r.

2. OCENA OGÓLNA

**Prawidłowe
przygotowanie
oraz przeprowadzenie
transakcji pośredniego
zakupu PKL SA**

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie przygotowanie i realizację transakcji pośredniego nabycia 99,77% akcji Polskich Kolei Linowych SA. Decyzja o inwestycji została podjęta przez PFR SA, jako zarządzającego częścią portfela inwestycyjnego FIIK FIZAN, na podstawie analiz, których wyniki wskazywały na zasadność i opłacalność jej realizacji oraz zgodnie z założeniami strategii inwestycyjnej Funduszu.

Transakcja została przeprowadzona zgodnie z podjętymi decyzjami inwestycyjnymi, z uwzględnieniem warunków zawartych w opracowanych analizach ekonomicznych. Poprzedzona została uzyskaniem wymaganych zgód korporacyjnych, zgodnie z umową o zarządzanie częścią portfela inwestycyjnego funduszu oraz obowiązującymi regulacjami wewnętrznymi. Środki Funduszu przeznaczone na prace związane z przygotowaniem transakcji były wydatkowane zgodnie z przyjętymi zasadami, a koszty transakcyjne poniesiono w limitach wynikających z przyjętego budżetu. Wynegocjowana cena nabywanego w sposób pośredni pakietu 99,77% akcji PKL SA uwzględniała wzrost wartości przedsiębiorstwa w porównaniu do jego wartości ustalonej przy sprzedaży PKL SA w 2013 r.

NIK zwraca uwagę, że całościowa ocena efektów zakupu PKL SA będzie możliwa dopiero po zakończeniu założonego okresu zwrotu dla tej inwestycji, tj. co najmniej po upływie 7 lat od przeprowadzenia transakcji (czyli najwcześniej na koniec 2025 r.).

**Prawidłowe
funkcjonowanie
i zarządzanie PKL SA**

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie funkcjonowanie i zarządzanie PKL SA w obszarach opracowania oraz realizacji planów finansowych i inwestycyjnych, gospodarowania majątkiem spółki, a także sprawowania nadzoru właścicielskiego nad działalnością spółek zależnych. Plany finansowe Spółki odpowiadały kierunkom rozwoju określonym w jej dokumentach strategicznych oraz były wykonywane przez Spółkę w adekwatnym stopniu, przy czym w 2020 r. miał miejsce znaczny spadek stopnia realizacji założonych wielkości, który był spowodowany restrykcjami związanymi z epidemią COVID-19. Zadania inwestycyjne były poprzedzane analizą opłacalności i realizowane zgodnie z uregulowaniami wewnętrznymi i przepisami prawa. Czynności PKL SA w ramach nadzoru właścicielskiego nad spółkami zależnymi były podejmowane w sposób prawidłowy. Efekty działalności tych spółek były monitorowane przez PKL SA jako podmiot dominujący grupy kapitałowej.

NIK ocenia rozporządzanie środkami finansowymi przez PKL SA jako prawidłowe. Spółka podejmowała działania zapewniające płynność finansową, a w okresie występowania ograniczeń wynikających z epidemii COVID-19 optymalizowała koszty prowadzenia działalności. W sposób gospodarny zlecano wykonywanie usług obcych, z wyjątkiem stwierdzonego jednego przypadku poniesienia wydatku w wysokości 250 tys. zł, który nie skutkował dla PKL SA wymiernymi efektami.

PFR wykonywał zgodnie z umową o zarządzanie częścią portfela inwestycyjnego funduszu i regulacjami wewnętrznymi obowiązki nadzorcze nad spółkami realizującymi Projekt Tomba, tj. spółką portfelową PFR Koleje Linowe sp. z o.o. oraz jej spółkami zależnymi PKL SA i PKL Solina sp. z o.o. Ponadto podejmowane były działania zmierzające do realizacji celu inwestycyjnego określonego w statucie Funduszu, tj. wzrostu wartości aktywów Funduszu w wyniku zwiększenia wartości akcji PKL SA skutkującego wzrostem wartości udziałów w PFR Koleje Linowe sp. z o.o. Po trzech latach od zakupu, tj. na koniec 2021 r. wartość inwestycji stanowiła 135,6% ceny pośredniego nabycia akcji PKL SA, przy czym w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej PFR Koleje Linowe sp. z o.o. za 2021 r. zaraportowano stratę netto w kwocie 283,9 tys. zł, przy zrealizowanych przychodach netto ze sprzedaży w kwocie 116,4 mln zł oraz wyniku EBITDA w kwocie 46,1 mln zł, co było skutkiem m.in. epidemii COVID-19 i związanych z nią ograniczeń w działalności spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej PKL SA.

3. SYNTEZA WYNIKÓW KONTROLI

PFR jako podmiot zarządzający częścią portfela inwestycyjnego FIIK FIZAN podjął decyzję o inwestycji polegającej na zakupie przez Fundusz w sposób pośredni akcji PKL SA (poprzez zakup 100% udziałów spółki Altura S.à r.l. posiadającej 99,77% akcji PKL SA) na podstawie sporządzonych analiz wymaganych zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa oraz umową o zarządzanie częścią portfela inwestycyjnego funduszu. W analizach uwzględniono m.in. informacje dotyczące głównych ryzyk związanych z funkcjonowaniem PKL SA, jej aktualną i prognozowaną sytuację ekonomiczno-finansową, podsumowanie wniosków z badań *due diligence*, wyniki wyceny PKL SA oraz główne postanowienia umowy nabycia w sposób pośredni akcji spółki. Spełniono tym samym wymóg przeprowadzenia należytej analizy przy doborze przedmiotu lokat funduszu inwestycyjnego określony w art. 48 ust. 2b pkt 9 u.f.i. [str. 14]

Sporządzenie analiz przed podjęciem decyzji o zakupie PKL SA

Zabezpieczono interes Funduszu i PFR jako jego inwestora poprzez zaangażowanie doradców zewnętrznych oraz kancelarie prawne w przeprowadzanie badań *due diligence* PKL SA i jej większościowego akcjonariusza Altura oraz w negocjowanie warunków umowy nabycia 100% udziałów Altura zawartej przez PFR w październiku 2018 r. Koszty transakcyjne, w tym koszty *due diligence*, nie przekroczyły przyjętego budżetu transakcyjnego. PFR spełnił warunki ustalone przez strony umowy, w tym warunek dotyczący uzyskania zgody Prezesa UOKiK na dokonanie koncentracji polegającej na przejęciu kontroli nad spółką Altura S.à r.l., a w konsekwencji nad jej spółką „córką” PKL SA i jej spółkami zależnymi. Transakcja pośredniego nabycia 99,77% akcji PKL SA została zrealizowana 19 grudnia 2018 r. zgodnie z warunkami określonymi w SPA oraz wskazanymi w analizie końcowej Projektu Tomba przez spółkę celową i portfelową FIIK FIZAN – Bakewell sp. z o.o. [str. 14–15]

Przygotowanie i przeprowadzenie transakcji

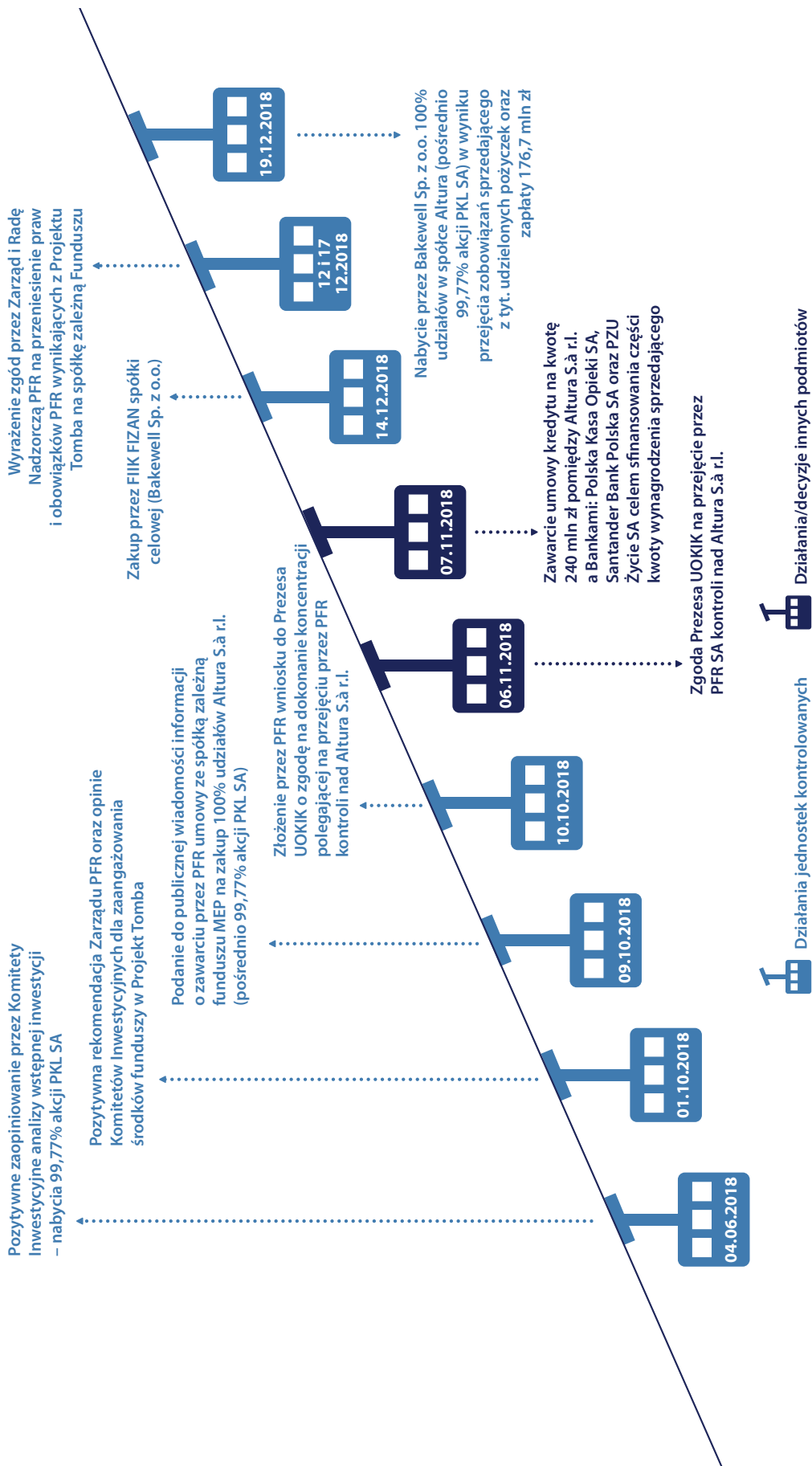
Ostatecznie uzgodniona przez strony transakcji wycena PKL SA wyniosła 453 mln zł według stanu na dzień 31 maja 2018 r., a wynikająca z niej cena nabywanego w sposób pośredni pakietu 99,77% akcji PKL SA – 417,3 mln zł (po uwzględnieniu długu netto spółki). Ustalone warunki zapłaty wynagrodzenia sprzedającemu były zgodne z założeniami przyjętymi przez PFR na etapie analizy inwestycji. Wartość przedsiębiorstwa PKL SA była wyższa o 229,6 mln zł, tj. o 102,8% w porównaniu do wartości Spółki uwzględnionej w transakcji sprzedaży przez Polskie Koleje Państwowe SA w maju 2013 r.¹³ Z kolei wynik EBITDA PKL SA w okresie od końca grudnia 2012 r. do końca maja 2018 r. wzrósł o 100,4%. Wartość aktywów PKL SA wzrosła w okresie od 31 grudnia 2012 r. do 30 listopada 2017 r. o 97,6%, tj. do 269,5 mln zł, a kapitału własnego o 74,2% do kwoty 175,2 mln zł. Nakłady inwestycyjne poniesione przez PKL SA w latach 2013–2018 wyniosły 46 mln zł. Ponadto Spółka zakupiła w 2013 r. 75% akcji spółki Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka SA o wartości 49,7 mln zł. [str. 15–17]

Ustalenie ostatecznej ceny transakcji

¹³ Łącznie 223,4 mln zł jako suma ceny 100% akcji w kwocie 215 mln zł i długu netto Spółki w kwocie 8,4 mln zł wg stanu na 31.12.2012 r. Zarówno w 2013 r., jak i w 2018 r. zastosowano te same metody wyceny akcji PKL SA.

Infografika nr 2

Realizacja transakcji pośredniego zakupu 99,77% akcji PKL SA przez PFR jako zarządzającego portfelem inwestycyjnym FIIK FIZAN

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie danych z kontroli.

Plany finansowe i inwestycyjne PKL SA i GK PKL SA odpowiadały kierunkom rozwoju określonym w jej dokumentach strategicznych – „Wieloletnim planie inwestycyjnym” z 2019 r. oraz „Aktualizacji strategii na lata 2021–2025” z listopada 2020 r. PKL SA zrealizowała swoje plany finansowe w latach 2019 i 2021 w zakresie wartości przychodów (106% w 2019 r. i 115,7% w 2021 r.), wyniku EBITDA (107,9% w 2019 r. i 177,8% w 2021 r.) oraz wyniku finansowego (119,5% w 2019 r. i 312,6% w 2021 r.). Niewykonanie pozycji przychodów (72,9% planu), wyniku EBITDA (54,5%) i wyniku netto (47,5%) Spółki w roku obrotowym zakończonym 30 listopada 2020 r. spowodowane było epidemią COVID-19 oraz obostrzeniami z nią związanymi. Najważniejsze inwestycje przewidziane w dokumentach strategicznych oraz rocznych planach inwestycyjnych były realizowane przez Spółkę zgodnie z założeniami. [str. 17–21]

Zgodność planów finansowych i inwestycyjnych PKL SA ze strategią

Nakłady inwestycyjne poniesione przez GK PKL SA po zmianie właściciela, tj. w latach 2019–2021 wyniosły 87 mln zł i były wyższe o 44,4 mln zł (104,2%) od wartości nakładów poniesionych po sprzedaży spółki przez PKP SA w latach 2013–2018. [str. 19–20]

Poziom nakładów inwestycyjnych po zmianie właściciela na FIKK FIZAN

Zadania inwestycyjne o wartości netto powyżej 250 tys. zł realizowane przez Spółkę poprzedzane były analizą opłacalności, przy czym jej zakres uzależniony był od wielkości projektu. Na podstawie trzech badanych inwestycji dotyczących zagospodarowania terenu wokół górnej stacji Gubałówka, przebudowy i nadbudowy lokalu gastronomiczno-hotelowego w Szczawnicy oraz budowy kolei gondolowej w Solinie stwierdzono, że prowadzony proces inwestycyjny realizowany był zgodnie z wewnętrznymi regulacjami oraz wymaganiami prawnymi w zakresie prowadzenia oraz rozliczania inwestycji budowlanych. [str. 22–23]

Przygotowanie i realizacja inwestycji budowlanych

Spółka wypełniała obowiązki właściciela i zarządcy obiektów budowlanych określone w ustawie Prawo budowlane. Obiekty budowlane były utrzymywane we właściwym stanie technicznym oraz prowadzono dla nich kompletne książki obiektów budowlanych, przy czym w 10 książkach kontroli obiektów budowlanych wpisu dokonali pracownicy, którzy nie posiadali upoważnienia właściciela lub zarządcy obiektu budowlanego. Ponadto stwierdzono cztery przypadki niedokonania w książkach wpisów dotyczących kontroli pięcioletnich w dniu ich wykonania oraz jeden przypadek niedokonania wymaganego wpisu o zamknięciu książki obiektu budowlanego. [str. 24]

Wywiązywanie się z obowiązków właściciela nieruchomości

Polskie Koleje Linowe SA utrzymywała urządzenia transportu linowego w sposób spełniający wymagania TDT. Prowadzona przez Spółkę dokumentacja spełniała wymagania rozporządzenia w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego UTL. Na podstawie przedstawionych przez wytwórcę kolei informacji, opracowane zostały regulaminy techniczne dla wszystkich UTL, których treść była zgodna z wymaganiami zawartymi w § 5 ww. rozporządzenia. Jednakże regulaminy techniczne dla wszystkich kolei i zespołów kolei znajdujące się w miejscach ich stosowania nie zawierały aktualnych instrukcji ewakuacji zaktualizowanych uchwałą Zarządu PKL SA. Ponadto w okresie od 1 września 2021 r. do 12 sierpnia 2022 r. regulaminy te nie zawierały aktualnego schematu organizacyjnego Spółki. [str. 25–27]

Utrzymywanie UTL w należytym stanie technicznym oraz prowadzenie wymaganej dokumentacji

SYNTEZA WYNIKÓW KONTROLI

Dysponowanie majątkiem oraz dzierżawienie nieruchomości

Pozostające w zasobach PKL SA nieruchomości gruntowe były wynajmowane przez Spółkę podmiotom zewnętrznym w celu zwiększenia przychodów oraz pokrycia kosztów utrzymania tych nieruchomości. Wyboru najemców dokonywano w ramach konkursu ofert uwzględniając najkorzystniejsze dla Spółki stawki oraz ich wysokość na rynku nieruchomości w regionie. Umowy dzierżawy nieruchomości były podpisywane przez Spółkę z podmiotami zewnętrznymi w sposób zgodny z jej interesem ekonomicznym. [str. 27–28]

Rozporządzanie środkami finansowymi Spółki

Spółka prawidłowo rozporządzała środkami finansowymi, z wyjątkiem dokonania niegospodarnego wydatku w wysokości 250 tys. zł (1,6% wartości poniesionych kosztów usług obcych w 2020 r.), który w ocenie NIK nie skutkował dla Spółki wymiernymi efektami uzasadniającymi jego poniesienie.

Wydatki poniesione na inne usługi obce, w tym prawne, remontowe, promocyjno-reklamowe były uzasadnione ekonomicznie oraz zlecane zgodnie z wewnętrznymi regulacjami. Spółka utrzymywała płynność finansową, a w okresie występowania ograniczeń wynikających z epidemii COVID-19 optymalizowała koszty prowadzenia działalności poprzez m.in. zmniejszenie liczby zatrudnianych pracowników sezonowych, zmniejszenie liczby podejmowanych działań promocyjnych i marketingowych oraz korzystanie z dostępnych instrumentów wsparcia dla przedsiębiorstw. [str. 29–34]

Sprawowanie nadzoru właścicielskiego PKL SA nad działalnością spółek zależnych

Obowiązki właścicielskie wobec spółek zależnych PKL SA realizowano poprzez uprawnienia wynikające z obowiązujących przepisów prawa, regulacji statutowych i umownych, a także poprzez monitorowanie ich bieżącej działalności oraz powoływanie do rad nadzorczych członków zarządu Spółki lub pracowników grupy kapitałowej o odpowiednim wykształceniu i kwalifikacjach. PKL SA na bieżąco monitorowała realizację założeń strategii w spółkach zależnych w odniesieniu do poziomu ponoszonych nakładów inwestycyjnych oraz stopnia realizacji przychodów i kosztów zaplanowanego na dany rok budżetu. [str. 34–35]

Wykonywanie obowiązków nadzorczych PFR nad spółkami realizującymi Projekt Tomba

Nadzór właścicielski nad działalnością spółek zależnych PFR KL sprawowany był przez tę Spółkę zgodnie z przepisami powszechnie obowiązującego prawa. Inwestycja w akcje PKL SA prowadzona za pośrednictwem spółki celowej była monitorowana z uwzględnieniem istotnych czynników i zdarzeń mogących wpłynąć na wycenę Projektu Tomba. PFR dokonywał analizy i wsparcia potrzeb inwestycyjnych PKL SA i PKL Solina oraz sprawował kontrolę ryzyka inwestycyjnego. PFR podejmował wobec tych spółek działania zmierzające do realizacji celu inwestycyjnego określonego w statucie Funduszu, tj. wzrostu wartości aktywów Funduszu oraz osiągnięcia dochodów z tej inwestycji. [str. 36–40]

4. WNIOSKI

NIK skierowała wnioski do PKL SA w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w obszarze gospodarowania majątkiem spółki, w tym aktywami rzeczowymi. Zostały one szczegółowo opisane w załączniku nr 6.1. Metodyka kontroli i informacje dodatkowe.

Ustalenia kontroli NIK nie dają podstaw do skierowania wniosków do organów centralnych.

5. WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

5.1. Przygotowanie i realizacja transakcji nabycia Polskich Kolei Linowych SA

Decyzja o inwestycji FIIK FIZAN polegającej na zakupie w sposób pośredni 99,77% akcji PKL SA¹⁴ została podjęta na podstawie opracowanych analiz i poprzedzona była uzyskaniem wymaganych zgód korporacyjnych. Zabezpieczono interes Funduszu i PFR jako jego inwestora poprzez zaangażowanie doradców zewnętrznych oraz kancelarie prawne w przeprowadzanie badań *due diligence* oraz w negocjowanie warunków umowy SPA. PFR KL jako spółka portfelowa FIIK FIZAN wykonała wymagane działania celem realizacji transakcji zgodnie z warunkami określonymi w umowie nabycia 100% udziałów Altura. Koszty transakcyjne, w tym koszty *due diligence*, nie przekroczyły przyjętego budżetu transakcyjnego.

PFR spełniał warunki zarządzania portfelem inwestycyjnym FIIK FIZAN

Zarządzanie częścią portfela inwestycyjnego FIIK FIZAN zostało powierzone PFR jako podmiotowi zarządzającemu. W tym celu pomiędzy PFR TFI a PFR została zawarta *umowa o zarządzanie częścią portfela inwestycyjnego funduszu inwestycyjnego*, zgodnie z art. 46 ust. 3 w zw. z 45a ust. 1 u.f.i.¹⁵.

Sporządzenie analiz przed podjęciem decyzji inwestycyjnych

Fundusz Mid Europa Partners sprzedał posiadany pakiet 100% udziałów w Altura S.à r.l. z siedzibą w Luksemburgu (spółka „matka” PKL SA posiadająca 99,77% jej akcji) w konkurencyjnym procesie sprzedaży. Pierwotnie planowano sprzedaż bezpośrednią akcji PKL. Równoległe do konkurencyjnego procesu sprzedaży, MEP brał pod uwagę wyjście z inwestycji poprzez sprzedaż akcji PKL SA na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

Decyzja o inwestycji FIIK FIZAN polegającej na zakupie w sposób pośredni akcji PKL SA (poprzez zakup 100% udziałów spółki Altura) poprzedzona była wykonaniem przez PFR analiz wstępnej i końcowej. Uwzględniono w nich m.in. informacje dotyczące głównych ryzyk związanych z funkcjonowaniem PKL SA, aktualną i prognozowaną sytuacją ekonomiczno-finansową PKL SA, wyniki wyceny Spółki, podsumowanie wniosków z badania *due diligence* oraz główne postanowienia umowy nabycia udziałów Altura. Spełniono tym samym wymóg przeprowadzenia należytej analizy przy doborze przedmiotu lokat funduszu inwestycyjnego określony w art. 48 ust. 2b pkt 9 u.f.i.

Analiza wstępna inwestycji została pozytywnie zaopiniowana przez Komitety Inwestycyjne 4 czerwca 2018 r. Następnie Zarząd PFR – działając jako podmiot zarządzający funduszami inwestycyjnymi – wyraził zgodę na złożenie niewiążącej oferty nabycia od spółki Altura akcji PKL SA będących w jej posiadaniu.

1 października 2018 r. inwestycja ta została zarekomendowana przez Zarząd PFR oraz pozytywnie zaopiniowana przez Komitety Inwestycyjne do realizacji na warunkach nie mniej korzystnych niż opisane w analizie końcowej. Decyzja o inwestycji została poprzedzona uzyskaniem wymaganych zgód korporacyjnych, w których wyznaczone zostały również założenia negocjacyjne dla Zespołu Transakcyjnego dotyczące nabycia akcji PKL SA.

¹⁴ Inwestycja została nazwana jako „Projekt inwestycyjny Tomba”. Dalej: Projekt lub Projekt Tomba.

¹⁵ Dalej: Umowa o zarządzanie.

Polski Fundusz Rozwoju zlecił doradcom zewnętrznym oraz kancelariiom prawnym przeprowadzenie badań *due diligence* PKL SA i jej większościowego akcjonariusza Altura, a także zadania w procesie negocjacji warunków SPA. Wybór doradców zewnętrznych został dokonany przez PFR w postępowaniu konkurencyjnym i w oparciu o odpowiednie kryteria wyboru. Koszty związane z przygotowaniem transakcji, zostały poniesione zgodnie z przyjętymi regulacjami wewnętrznymi i zatwierdzonym budżetem.

Transakcja zakupu akcji PKL SA została zrealizowana w sposób legalny

Założenia przyjęte w wycenie PKL SA dotyczące otoczenia ekonomicznego i Spółki były weryfikowane przez pracowników PFR SA i odzwierciedlały jej sytuację ekonomiczno-finansową. Ostatecznie uzgodniona przez strony transakcji wycena PKL SA w kwocie 453 mln zł, wynikająca z niej cena za 100% udziałów Altura S.à r.l. w wysokości 417,3 mln zł (po uwzględnieniu długu netto PKL SA) oraz warunki jej zapłaty były zgodne z założeniami przyjętymi na etapie analizy inwestycji, w tym w zakresie oczekiwanej stopy zwrotu. Zgodnie ze Statutem i Strategią inwestycyjną FIIK FIZAN, celem Funduszu jest osiągnięcie wewnętrznej oczekiwanej stopy zwrotu („IRR”), z pominięciem kosztów opłat za zarządzanie oraz innych kosztów niezwiązanych bezpośrednio z realizacją działalności inwestycyjnej, na poziomie przekraczającym o co najmniej cztery punkty procentowe poziom referencyjny.

Umowa nabycia 100% udziałów Altura S.à r.l. została zawarta pomiędzy EBI, tj. spółką zależną MEP – jako sprzedającym, PFR jako kupującym oraz Altura.

Celem sfinalizowania transakcji, wymagane było spełnienie kilku warunków ustalonych przez strony umowy, w tym uzyskanie przez PFR zgody Prezesa UOKiK na dokonanie koncentracji polegającej na przejściu kontroli nad spółką Altura S.à r.l., a w konsekwencji nad zależną od Altura spółką PKL SA i jej spółkami zależnymi. Zgoda Prezesa UOKiK została wydana 6 listopada 2018 r.

7 listopada 2018 r. została zawarta umowa kredytu na kwotę 240 mln zł pomiędzy Altura S.à r.l. a bankami: Polska Kasa Opieki SA, Santander Bank Polska SA oraz PZU Życie SA celem sfinansowania części kwoty wynagrodzenia sprzedającego.

Transakcja została zrealizowana zgodnie z warunkami określonymi w SPA oraz wskazanymi w analizie końcowej Projektu Tomba przez spółkę celową Bakewell sp. z o.o., która została zakupiona przez PFR SA w imieniu FIIK FIZAN 14 grudnia 2018 r. Po przeniesieniu praw i obowiązków PFR wynikających z umowy na spółkę celową nabyła ona, 19 grudnia 2018 r., 100% udziałów w spółce Altura w wyniku m.in. przejścia zobowiązań sprzedającego z tytułu udzielonych pożyczek oraz dokonania zapłaty 176,7 mln zł, a także wykonania pozostałych zobowiązań pozacenowych określonych w SPA. PFR KL dokonała alokacji ceny nabycia aktywów spółki Altura zgodnie z wymogami rozdziału 4a uor poprzez określenie wartości godziwej majątku podmiotu przejmowanego i ukazanie go w swoim bilansie według tej wartości na dzień przejścia. Podstawą rozliczenia ceny nabycia była wycena do wartości rynkowych sporządzona przez rzeczoznawcę majątkowego według stanu na dzień 30 listopada 2018 r.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

Uzgodniona przez strony transakcji wycena PKL SA i wartość nabywanego pakietu 99,77% akcji

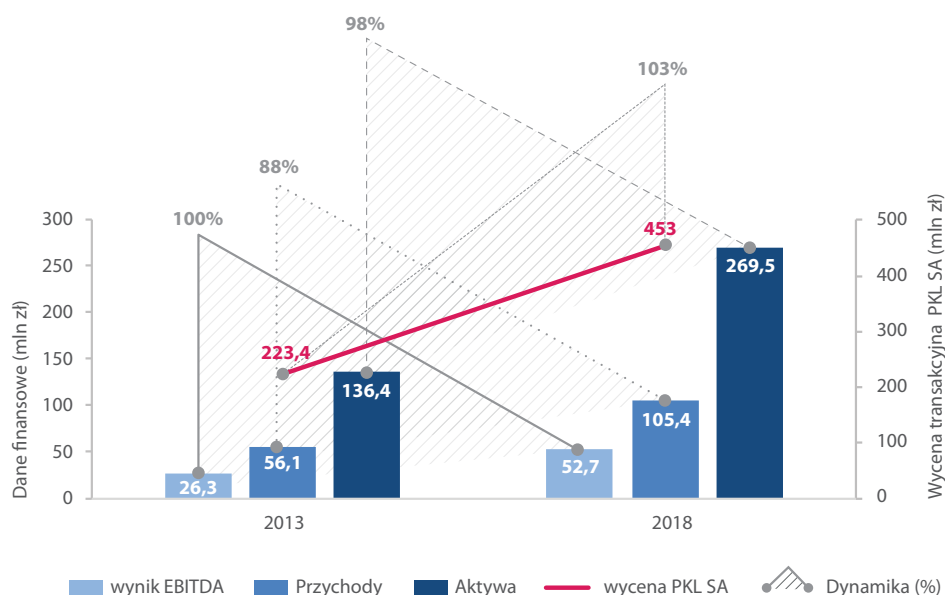
W 2012 r. sprzedawana spółka PKL SA zrealizowała przychody netto ze sprzedaży w kwocie 56,1 mln zł oraz wynik EBITDA w kwocie 26,3 mln zł (wynik na działalności operacyjnej 15,8 mln zł powiększony o wartość amortyzacji w kwocie 10,5 mln zł), przy marży EBITDA na poziomie 46,9%. Zrealizowany przez Spółkę zysk netto za 2012 r. wyniósł 12 mln zł, wartość aktywów wynosiła 136,4 mln zł, kapitału własnego 100,6 mln zł, zaś dług netto 8,5 mln zł. Ostatecznie ustalona i podana do publicznej wiadomości cena sprzedawanych przez PKP SA akcji PKL SA uwzględniająca dług netto spółki wyniosła 215 mln zł. Na podstawie ww. danych stwierdzono, że finalnie ustalona wartość przedsiębiorstwa PKL SA według stanu na 31 grudnia 2012 r. wynosiła 223,4 mln zł (suma ceny 100% akcji i długu netto spółki). Wartość mnożnika EBITDA wynikająca z warunków transakcji z 2013 r. obliczona jako iloraz wartości przedsiębiorstwa i wyniku EBITDA Spółki PKL SA według stanu na 31 grudnia 2012 r. wyniosła 8,49x.

Zgodnie z komunikatem Zarządu PKL SA z dnia 29 marca 2019 r., ustaloną, w transakcji zakupu przez FIIK FIZAN, wartość przedsiębiorstwa (453 mln zł) implikował mnożnik 8,6 x EBITDA za okres ostatnich dwunastu miesięcy na koniec maja 2018 roku (oczyszczoną ze zdarzeń jednorazowych). Obliczona z uwzględnieniem mnożnika wartość zrealizowanego przez PKL SA wyniku EBITDA wyniosła 52,7 mln zł.

Zestawienie danych finansowych PKL SA dostępnych w momencie realizacji transakcji sprzedaży akcji Spółki w 2013 r. przez PKP SA oraz jej zakupu przez PFR w 2018 r. przedstawia infografika nr 3.

Infografika nr 3

Dane finansowe oraz wycena PKL SA dostępne w momencie sprzedaży Spółki w 2013 r. i zakupu w 2018 r.

Źródło: dane z kontroli NIK.

Porównując ustalone w obu transakcjach wartości przedsiębiorstwa PKL SA, przy zakupie akcji PKL SA w 2018 r. wycena Spółki wzrosła od końca 2012 r. do 31 maja 2018 r. (5 lat i 5 miesięcy) o 229,6 mln zł, tj. o 102,8% (z kwoty 223,4 mln zł do 453 mln zł). Wynik EBITDA Spółki w analogicznym okresie

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

wzrósł o 100,4%. Wartość aktywów PKL SA wzrosła w okresie od 31 grudnia 2012 r. do 30 listopada 2017 r. o 97,6%, tj. do 269,5 mln zł, a kapitału własnego o 74,2% do kwoty 175,2 mln zł.

Uwzględniając wynikający z ceny sprzedaży PKL SA w 2013 r. mnożnik x 8,49 dla wskaźnika wycena przedsiębiorstwa/EBITDA i wartość wyniku EBITDA zrealizowanego przez PKL SA z ostatnich 12 miesięcy do 31 maja 2018 r. w kwocie 52,7 mln zł, wycena Spółki wyniosłaby ok. 447,4 mln zł¹⁶, co wskazuje na wartość zbliżoną do wartości finalnie uzgodnionej przez strony transakcji, tj. 453 mln zł (odchylenie o 1,2%).

5.2. Funkcjonowanie i zarządzanie PKL SA

PKL SA funkcjonowała prawidłowo w obszarach opracowania oraz realizacji planów finansowych i inwestycyjnych, gospodarowania majątkiem spółki, a także sprawowania nadzoru właścicielskiego nad działalnością spółek zależnych. Opracowane przez Spółkę plany finansowe odpowiadały kierunkom rozwoju określonym w dokumentach strategicznych i były wykonywane przez Spółkę w adekwatnym stopniu, biorąc pod uwagę wpływ epidemii COVID-19 na jej działalność. Spółka prawidłowo wypełniała obowiązki właściciela i zarządcy obiektów budowlanych oraz utrzymywała urządzenia transportu linowego zgodnie z wymaganiami TDT. Nieruchomości gruntowe były przez Spółkę wynajmowane podmiotom zewnętrznym zgodnie z jej interesem ekonomicznym. Spółka prawidłowo rozporządzała środkami finansowymi, z wyjątkiem stwierdzonego wydatku w kwocie 250 tys. zł, który nie skutkował dla Spółki wymiernymi efektami uzasadniającymi jego poniesienie. Wydatki poniesione na inne usługi obce, w tym prawne, remontowe, promocyjno-reklamowe, były uzasadnione ekonomicznie oraz zlecane zgodnie z wewnętrznymi regulacjami. Spółka utrzymywała płynność finansową, a w okresie występowania ograniczeń wynikających z epidemii COVID-19 optymalizowała koszty prowadzenia swojej działalności. Nadzór właścicielski nad działalnością spółek zależnych był sprawowany przez PKL SA prawidłowo, a efekty działania tych spółek były monitorowane.

5.2.1. Opracowanie oraz realizacja planów finansowych i inwestycyjnych PKL SA

W Spółce wdrożone zostały dwa dokumenty mające charakter strategii działalności: „Wieloletni plan inwestycyjny” z 2019 r. oraz „Aktualizacja strategii na lata 2021–2025”¹⁷ z listopada 2020 r. (zastępująca wieloletni plan inwestycyjny). Oba dokumenty zostały zatwierdzone przez Radę Nadzorczą PKL SA.

Opracowane roczne plany finansowe i inwestycyjne były zgodne z kierunkami rozwoju określonymi w strategii

¹⁶ Iloczyn mnożnika 8,49 x (wynikającego z transakcji z 2013 r.) oraz wyniku EBITDA PKL SA z 12 ostatnich miesięcy wg daty wyceny 31.05.2018 r.

¹⁷ Dalej: Aktualizacja Strategii.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

Wieloletni plan inwestycyjny przewidywał rozwój GK PKL SA w oparciu o inwestycje zwiększające atrakcyjność jej ośrodków¹⁸ oraz wskazywał wśród potencjalnych inwestycji rozwój alternatywnego segmentu sportowo-rekreacyjnego (parki sportowo-rekreacyjne i tematyczne¹⁹) mogący podwoić wielkość grupy PKL. W dokumencie tym przewidziano inwestycje planowane z terminem wykonania w latach 2020–2022:

- Kasprowy Wierch – odbudowa tarasu widokowego (2020 r., 0,5 mln zł);
- Butorowy Wierch – budowa wieży widokowej (2021/2022 r., 10 mln zł);
- Jaworzyna Krynicka – uporządkowanie własnościowe terenu pod dolną stacją gondoli (2020 r., 5–7 mln zł);
- budowa kolei krzesełkowej Izwów i alternatywnego wjazdu do ośrodka (2022 r., 20 mln zł);
- Solina – budowa kolei i wieży widokowej nad zaporą (maj 2022 r., 60 mln zł).

Plan zawierał także inwestycje warunkowe oraz inwestycje potencjalne, dla których przewidziano późniejsze terminy realizacji. Łączna kwota inwestycji we wszystkich ośrodkach GK PKL SA miała wynieść, zgodnie z przyjętymi założeniami na lata 2019–2025, ok. 412 mln zł, z czego najwięcej na Kasprowym Wierchu (111 mln zł) i Jaworzynie Krynickiej (101 mln zł).

Aktualizacja Strategii została skonstruowana odmiennie i przewidywała rozwój w oparciu o 3 filary, tj.: doskonałość operacyjną – działania w duchu ciągłych usprawnień w ramach działalności podstawowej (przewozów turystycznych i narciarskich), komplementarność oferty poprzez poszerzenie wachlarza usług w obecnych ośrodkach o ofertę gastronomiczną i noclegową oraz ekspansję działalności opartą o wypracowany portfel projektów inwestycyjnych, w tym budowę ośrodka w Solinie (w fazie realizacji), budowę parku tematycznego Alwernia (w fazie prac przygotowawczych), oraz inne projekty w fazie studiów wykonalności i koncepcji. W dokumencie tym założono poprawę wyników finansowych oraz osiągnięcie dzięki inwestycjom (nakłady w wys. 410 mln zł) do 2025 r. podwojenia wartości przychodów do 223 mln zł i wyniku EBITDA do 113 mln zł. Dla poszczególnych ośrodków przewidziano szczegółowe cele strategiczne:

- Kasprowy Wierch – zwiększenie wolumenu i monetyzacji – wzrost EBITDA do poziomu powyżej 45 mln zł,
- Gubałówka – maksymalizacja efektywności wykorzystywanej infrastruktury,
- Jaworzyna Krynicka – powrót ośrodka na listę „TOP 3” ośrodków narciarskich w Polsce,
- Góra Parkowa – zmiana ośrodka w park tematyczny,
- Palenica – wykorzystanie potencjału lokalizacji poprzez usunięcie barier rozwoju,
- Góra Żar – wzrost znaczenia ośrodka przy wykorzystaniu bliskości rynku Górnego Śląska,
- Mosorny Groń – zapewnienie trwałej rentowności ośrodka.

¹⁸ Kasprowy Wierch, Gubałówka, Butorowy Wierch, Jaworzyna Krynicka, Palenica, Solina, Mosorny Groń.

¹⁹ Park sportowo-rekreacyjny w Nowym Targu, park tematyczny w Brodłach (gmina Alwernia).

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

W Aktualizacji Strategii określono następujące źródła finansowania planowanych inwestycji:

- środki własne Spółki w kwocie 110 mln zł,
- środki planowane do pozyskania od PFR w latach 2021–2022 w kwocie 160 mln zł,
- finansowanie dłużne (kredyt, leasing) w kwocie 140 mln zł.

Wielkości zakładanych inwestycji ujmowane w rocznych planach finansowych i inwestycyjnych GK PKL SA na poszczególne lata różniły się od wielkości określonych w dokumentach strategicznych. Wynikało to z tego, że roczne plany stanowiły uszczegółowienie kluczowych parametrów realizacji projektów inwestycyjnych ujętych w dokumentach strategicznych i były przygotowywane przed rozpoczęciem roku obrotowego i akceptowane w trakcie jego trwania, dzięki czemu planowane nakłady inwestycyjne mogły być aktualizowane o częściowe realne (dotychczasowe) wykonanie. Niektóre z inwestycji założonych w strategiach zostały zrealizowane z opóźnieniem lub nie zostały zrealizowane m.in. z uwagi na działania zmierzające do uzyskania przez Spółkę trwałego tytułu prawnego do gruntu (taras widokowy na fasadzie budynku stacji górnej kolejki na Kasprowy Wierch), przyczyny niezależne od inwestora (zakup nieruchomości przez spółkę zależną Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka SA, budowa wieży widokowej na Butorowym Wierchu).

Wartość przychodów oraz wyniku EBITDA przyjęta w rocznych planach finansowych GK PKL SA na poszczególne lata różniła się od wielkości określonych w dokumentach strategicznych. Wynikało to z faktu, iż strategia zakładała ograniczony wpływ epidemii COVID-19 na działalność Spółki, podczas gdy nowo wprowadzane restrykcje skłoniły Spółkę do przyjęcia budżetu na 2021 r. w wariantcie bardziej ostrożnym. Ponadto budżety Spółki, w przeciwieństwie do strategii, nie obejmowały spółki PKL Solina, która nie jest konsolidowana w sprawozdaniu GK PKL SA.

Grupa Kapitałowa PKL SA nie zrealizowała w 2019 r. i 2020 r. wyniku EBITDA w wartościach założonych w Wieloletnim planie inwestycyjnym. Było to spowodowane dwumiesięczną przerwą w działaniu ośrodka na Kasprowym Wierchu w 2019 r. (przegląd urządzeń kolei linowej) oraz uzyskaniem niższych przychodów z działalności transportowej z powodu epidemii COVID-19 i związanym z tym zamknięciem ośrodków na okres ok. 1,5 miesiąca oraz późniejszymi ograniczeniami ruchu turystycznego i obostrzeniami dla prowadzonej działalności. Założony w Aktualizacji Strategii wynik EBITDA na 2021 r. został zrealizowany w 108,6% pomimo wygenerowania przez GK PKL SA przychodów w 91,6% założonej wartości.

Łączna wartość nakładów inwestycyjnych²⁰ poniesiona przez GK PKL SA po zmianie właściciela, tj. w latach 2019–2021 wyniosła 87 mln zł i była wyższa od wartości nakładów inwestycyjnych poniesionych po prywatyzacji Spółki w 2013 r., tj. w latach obrotowych 2013–2018 o 44,4 mln zł (o 104,2%). W 2020 r. nastąpił spadek poniesionych nakładów r/r o 38,1%,

Realizacja nakładów
inwestycyjnych
w latach 2019–2021

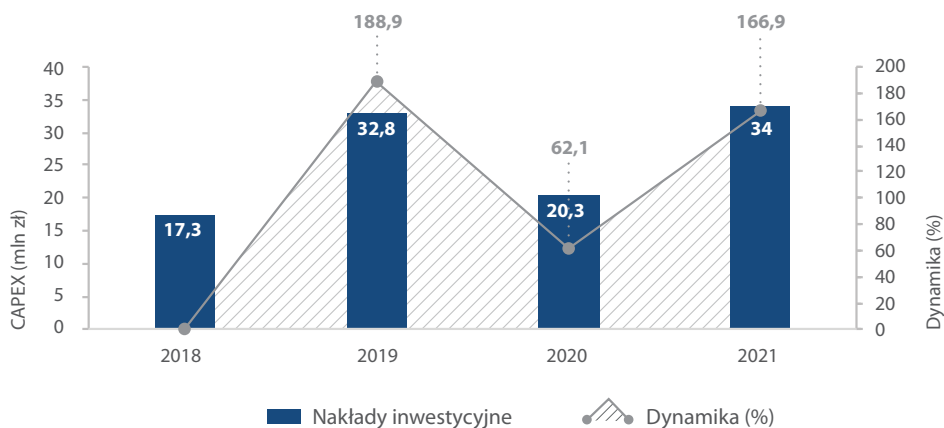
²⁰ Tzw. CAPEX – nakłady na niefinansowe aktywa trwałe skorygowane o wyłączenia wewnątrzgrupowe.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

co wynikało m.in. z niepewności możliwości prowadzenia działalności wynikającej z epidemii COVID-19. Nakłady na niefinansowe aktywa trwałe poniesione przez GK PKL SA w latach 2018–2021 oraz dynamikę zmian (r/r) przedstawia infografika nr 4.

Infografika nr 4

Nakłady na niefinansowe aktywa trwałe poniesione przez GK PKL SA (w mln zł) w latach 2018–2021 oraz dynamika zmian r/r

Źródło: dane z kontroli NIK.

Realizowano inwestycje przewidziane w rocznych planach

PKL SA realizowała w latach 2019–2022 najważniejsze inwestycje przewidziane w dokumentach strategicznych oraz rocznych planach inwestycyjnych, m.in.:

- przebudowę głównego budynku, rozbudowę restauracji oraz obiektu noclegowego „Pod Kolejka” przy dolnej stacji kolei na Palenicy w Szczawnicy (restaurację otwarto w maju 2021 r., a część hotelową obiektu w lipcu 2021 r.);
- przebudowę istniejącej kawiarni „Parkowa” oraz zagospodarowanie nieruchomości pod nową restaurację przy górnej stacji kolei linowo-terenowej Góra Parkowa (zakończono w kwietniu 2022 r.);
- budowę nowego biura Spółki (realizacja w latach 2018–2020);
- budowę restauracji wraz z browarem przy dolnej stacji kolei na Gubałówkę (w trakcie realizacji);
- modernizację budynku lokalu gastronomicznego przy górnej stacji kolei w ośrodku Mosorny Groń (w trakcie realizacji).

Sprzedż nakładów poniesionych na inwestycję budowy kolei gondolowej w Solinie do spółki celowej

Wieloletni plan inwestycyjny przewidywał budowę kolei gondolowej i wieży widokowej nad zaporą Solina do maja 2022 r. za kwotę 60 mln zł. Poniesienie nakładów na tę inwestycję założono również w rocznych planach inwestycyjnych Spółki. Pozycja ta obejmowała wydatki ponoszone na budowę kolei do czasu sprzedaży nakładów na tę inwestycję przez PKL SA do dedykowanej do tego celu spółki PKL Solina dwuetapowo w latach 2021–2022, co nastąpiło w związku z podjęciem takiej decyzji przez właściciela PKL SA. Wzrost przewidywanych kosztów inwestycji z 60 mln zł w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym w 2019 r. do 109 mln tys. zł w Aktualizacji Strategii z listopada 2020 r. wynikał ze zwiększenia zakresu planowanej inwestycji (pierwotnie obejmującego kolej gondolową i wieżę widokową z małą gastronomią, poszerzonego następnie o park tema-

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

tyczny, *pre-show*²¹ w budynku dolnej stacji, karczmę regionalną, *sky-walk*²² i kawiarnię na wieży) oraz wzrostu cen wykonawstwa robót budowlanych. PKL SA faktycznie brała udział w realizacji tej inwestycji poprzez przeprowadzenie prac przygotowawczych oraz koncepcyjno-projektowych, zabezpieczenie gruntów dla jej realizacji (zakup lub ustanowienie służebności) oraz przygotowanie dokumentacji niezbędnej do wystąpienia o pozwolenie na budowę. PKL SA uzyskała przychód w wys. 5919,5 tys. zł netto z tytułu sprzedaży nakładów inwestycyjnych na projekt Solina – etap I. Cena sprzedaży nakładów inwestycyjnych na projekt Solina – etap II nie została do Spółki wpłacona do dnia zakończenia czynności kontrolnych przez NIK (przychód w ramach etapu II wyniósł 1554,5 tys. zł netto w zakresie nakładów i 4531,9 tys. zł netto w zakresie nieruchomości). Termin zapłaty ustalono na 19 września 2022 r.

Spółka PKL Solina nie wchodziła w skład grupy kapitałowej PKL z uwagi na strukturę własnościową, jednakże przyjmowano, że jest spółką stowarzyszoną, na którą PKL SA wywiera znaczący wpływ, ale nie sprawuje nad nią kontroli. Udziały PKL SA w PKL Solina wynosiły 10% po ostatnim dokapitalizowaniu PKL Solina 22 kwietnia 2022 r. Pozostałe udziały należały do PFR KL, tj. spółki „matki” PKL SA.

Polskie Koleje Linowe SA zrealizowała swoje plany finansowe w latach 2019 i 2021 w zakresie wartości przychodów (106% planu w 2019 r. i 115,7% w 2021 r.), EBITDA (107,9% w 2019 r. i 177,8% w 2021 r. oraz wyniku finansowego netto (119,5% w 2019 r. i 312,6% planu w 2021 r.). Niewykonanie pozycji przychodów (72,9% planu), EBITDA (54,5%) i wyniku netto (47,5%) Spółki w roku obrotowym zakończonym 30 listopada 2020 r. spowodowane było epidemią COVID-19 oraz obostrzeniami z nią związanymi. Wprowadzone ograniczenia w prowadzeniu działalności, jak również zmniejszony ruch turystyczny w czasie epidemii spowodowały wygenerowanie niższych wyników sprzedażowych w zakresie świadczonych usług za 2020 r. Znacznie wyższy poziom wykonania poszczególnych pozycji przychodów i kosztów w 2021 r. w porównaniu do 2020 r. był efektem ostrożnego ich zaplanowania na 2021 r. pod wpływem doświadczeń 2020 r. Na 2021 r. zaplanowano przychody niższe, niż przychody planowane i osiągnięte w 2019 r.

Nadzór nad realizacją strategii Spółki prowadzono poprzez przygotowywanie cyklicznych raportów dla właściciela, jak i Zarządu Spółki. Monitorowano w szczególności wyniki finansowe i poziom realizacji poszczególnych projektów inwestycyjnych pod kątem wykonalności i harmonogramu. Stopień realizacji strategii w zakresie osiągania zakładanych celów był monitorowany poprzez cele wyznaczone dla zarządu Spółki oraz osób odpowiedzialnych za poszczególne kluczowe obszary działalności. W okresach miesięcznych analizowano realizację wyników i poziom wydatkowania środków finansowych przez GK PKL SA pod kątem ich zgodności z budżetem, co przejawiało się w księgowym zamknięciu każdego miesiąca i przygotowaniem raportu dla zarządu i PFR, zawierającego analizę wyników poszczególnych jednostek i poniesionych nakładów inwestycyjnych.

Wpływ epidemii COVID-19 na realizację planów finansowych Spółki

Zapewniony nadzór nad realizacją strategii i planów finansowych

²¹ Interaktywna prezentacja multimedialna.

²² Tzw. spacer w chmurach.

5.2.2. Gospodarowanie majątkiem PKL SA, w tym aktywami rzeczowymi

Stan majątku PKL SA

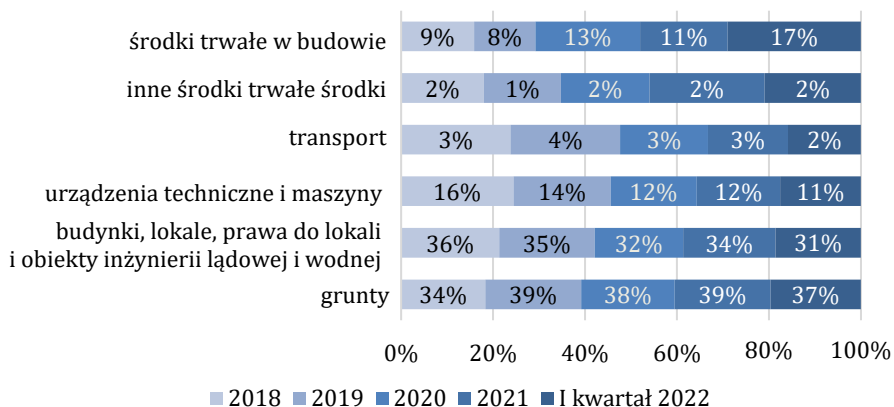
Od 2019 r. wartość netto rzeczowych aktywów trwałych Spółki wykazywała tendencję wzrostową, z wyjątkiem 2021 r., w którym nastąpił incydentalny spadek ich wartości o 1,1% wynikający m.in. ze sprzedaży nakładów inwestycyjnych na budowę kolei gondolowej w Solinie w etapie I za 5919,5 tys. zł netto, a także ze sprzedaży składników mienia ruchomego.

Spółka dysponowała środkami trwałymi o wartościach netto na koniec roku obrotowego kończącego się na dzień 30 listopada: 140 181 tys. zł w 2018 r., 159 247 tys. zł w 2019 r., 162 664 tys. zł w 2020 r., 160 938 tys. zł w 2021 r. oraz 171 156 tys. zł według stanu na koniec I kwartału 2022 r., w tym 406 nieruchomościami gruntowymi o wartości 62 558 tys. zł (37% środków trwałych ogółem) oraz 51 nieruchomościami zabudowanymi o wartości 53 354 tys. zł, w skład których wchodziły budynki mieszkalne, stacje kolejek, garaże oraz pawilony handlowe (31% na 31 marca 2022 r.).

Udział poszczególnych grup składników trwałych w środkach trwałych ogółem Spółki przedstawia wykres nr 1.

Wykres nr 1

Udział poszczególnych grup środków trwałych w środkach trwałych PKL SA w latach 2018–2021 i w I kwartale 2022 r.

Źródło: dane z kontroli NIK.

Przygotowanie i realizacja inwestycji budowlanych były zgodne z obowiązującymi regulacjami

W okresie od grudnia 2018 r. do 31 marca 2022 r. realizowano 30 inwestycji budowlanych o łącznej wartości 58 064 tys. zł. Zakończono 26 inwestycji o wartości 44 888,9 tys. zł, a w trakcie realizacji pozostawały trzy – budowa restauracji przy dolnej stacji Gubałówka wraz z infrastrukturą towarzyszącą, budowa nowych przystanków PKL oraz modernizacja budynku lokalu gastronomicznego w ośrodku Mosorny Groń. Inwestycje realizowane przez Spółkę finansowane były w większości ze środków własnych Spółki, a w przypadku przebudowy hoteli w Szczawnicy i na Górze Parkowej skorzystano również z dofinansowania przez właściciela – FIIK FIZAN. Spółka nie miała jednolitych procedur inwestycyjnych, a działalność inwestycyjna i realizacja zamówień prowadzona była według procedur objętych procesem budżetowania. Dla projektów inwestycyjnych o wartości netto powyżej 250 tys. zł prowadzona była analiza biznesowa, przy czym jej zakres uzależniony był od wielkości projektu. Dla projektów prowadzących

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

do zwiększenia sprzedaży usług w Spółce opracowane były analizy finansowe. Dla projektów współfinansowanych przez FIIK FIZAN sporządzano analizy biznesowe i modele finansowe.

Na podstawie trzech skontrolowanych inwestycji stwierdzono, że:

- Spółka dokonała wyboru wykonawców na podstawie rekomendacji zatrudnionej firmy zewnętrznej, a złożone oferty były najkorzystniejsze pod względem finansowym. W przypadku budowy kolei gondolowej w Solinie pod uwagę brano również doświadczenie wykonawcy przy realizacji projektów znacznej wartości, dysponowanie kadrą techniczną oraz zaakceptowanie treści projektu na roboty budowlane bez wniesienia zastrzeżeń, co zdaniem Spółki dawało lepsze warunki zabezpieczenia należytego wykonania umowy;
- treść umów zawartych z generalnymi wykonawcami była zgodna ze złożonymi ofertami i zawierała zapisy dotyczące gwarancji i rękojmi, warunków i wysokości kar umownych oraz kar za odstąpienie od umowy; nadzór inwestorski (powołanie inspektora nadzoru) realizowany był przez firmy zewnętrzne.

Dwie skontrolowane inwestycje, które były prowadzone tylko przez PKL SA, tj. zagospodarowanie terenu wokół górnej stacji Gubałówki (zdjęcie nr 1) oraz przebudowa i nadbudowa obiektu gastronomiczno-hotelowego w Szczawnicy (zdjęcie nr 2) zostały zrealizowane terminowo, zgodnie z zawartymi umowami, a zmodernizowane obiekty były wykorzystywane zgodnie z ich przeznaczeniem.

Zdjęcie nr 1

[Zagospodarowanie terenu wokół górnej stacji na Gubałówce w Zakopanem](#)

Źródło: Archiwum GRUPY PKL.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

Zdjęcie nr 2

Przebudowany obiekt noclegowy wraz z restauracją położony przy dolnej stacji kolei na Palenicy w Szczawnicy

Źródło: Archiwum GRUPY PKL.

Prawidłowe wywiązywanie się z obowiązków właściciela i administratora nieruchomości

Spółka utrzymywała obiekty budowlane we właściwym stanie technicznym i dla wszystkich obiektów w Spółce prowadzone były książki obiektów budowlanych.

Książki obiektów budowlanych objęte badaniami kontrolnymi²³ były kompletne, a ich zawartość odpowiadała wymaganiom rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie książki obiektu budowlanego²⁴. Kontroli okresowych wymaganych przez zapisy ustawy Prawo budowlane dokonywały osoby posiadające uprawnienia w zakresie wykonywania kontroli instalacji elektrycznych, grzewczych, teletechnicznych i innych opisanych w prawie budowlanym.

Nieprawidłowości

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczące: dokonania w 10 książkach kontroli obiektów budowlanych wpisu przez pracowników, którzy nie posiadali upoważnienia właściciela lub zarządcy obiektu budowlanego, niedokonania w czterech książkach wpisów dotyczących kontroli pięcioletnich w dniu zaistnienia tego zdarzenia oraz niedokonania w jednym przypadku wymaganego wpisu o zamknięciu książki obiektu budowlanego miały charakter formalny i nie wpływały istotnie na kontrolowaną działalność Spółki.

W wyniku przeprowadzonych przez kontrolerów NIK oględzin dwóch obiektów budowlanych (budynki stacji dolnej i górnej KL Butorowy Wierch) stwierdzono, że były one użytkowane w sposób zgodny z ich przeznaczeniem oraz utrzymywane w należyтым stanie technicznym i estetycznym.

²³ Próba kontrola objęła analizę zapisów w 11 książkach obiektów budowlanych w zespole kolei linowych Kasprowy Wierch oraz cztery książki budowlane w zespole kolei linowo-terenowej Gubałówka, w tym książki obiektów budowlanych stacji górnych i dolnych ww. kolei linowych i linowo-terenowych.

²⁴ Dz. U. Nr 120, poz. 1134. Dalej: rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie książki obiektu budowlanego.

Spółka miała dokumentację techniczną spełniającą wymagania rozdziału drugiego (*Analiza bezpieczeństwa i dokumentacja*) rozporządzenia w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego UTL. Na podstawie przedstawionych przez wytwórcę kolei informacji, w tym analiz bezpieczeństwa oraz raportów bezpieczeństwa, opracowane zostały regulaminy techniczne dla wszystkich UTL²⁵. Treść regulaminów była zgodna z wymaganiami zawartymi w § 5 rozporządzenia i zawierała informacje dotyczące bezpiecznej eksploatacji, opis budowy i działania kolei, wykaz elementów wyposażenia, wykaz niezbędnych czynności do wykonania przed, w trakcie i po eksploatacji kolejki, formularze przeglądów oraz regulamin dla pasażerów. Regulaminy techniczne zawierały zakresy obowiązków dla osób pełniących funkcję kierownika kolei, mechanika, maszynisty i konduktora, a tam gdzie to było konieczne przywołane zostały instrukcje i schematy techniczne wykonawców UTL. W kartach kontrolnych zawarte były zasady wykonywania czynności konserwacyjnych, technologii montażu i demontażu wraz z określeniem wielkości momentów dokręcających. Jedną z integralnych części regulaminów technicznych obowiązujących w Spółce stanowiły instrukcje ewakuacji, przywołane i numerowane w spisie treści.

Regulaminy techniczne dla wszystkich kolei i zespołów kolei, tj. Kasprowy Wierch, Goryczkowa, Gąsienicowa, Gubałówka, Żar, Góra Parkowa, Mosorny Groń oraz Butorowy Wierch, znajdujące się w miejscach ich stosowania nie zawierały aktualnych instrukcji ewakuacji zaktualizowanych zgodnie z uchwałą nr 24/2021 Zarządu PKL SA z dnia 22 czerwca 2021 r. Ponadto w okresie od 1 września 2021 r. do 12 sierpnia 2022 r. regulaminy te nie zawierały aktualnego schematu organizacyjnego Spółki. Stanowiło to działanie niezgodne z zatwierdzoną przez Prezesa Zarządu w dniu 28 lutego 2018 r. *Procedurą systemu zarządzania jakością PZ 1 Nadzór nad dokumentami*, według której tylko aktualne i zatwierdzone dokumenty będą dostępne w miejscach ich stosowania we wszystkich zespołach PKL SA. Nowy schemat organizacyjny został wprowadzony Uchwałą Zarządu Nr 41/2021 z dnia 1 września 2021 r. w przedmiocie przyjęcia Regulaminu Organizacyjnego w PKL SA.

Osoby zajmujące się obsługą, konserwacją i eksploatacją UTL miały kwalifikacje i uprawnienia, potwierdzone zaświadczeniem kwalifikacyjnym uprawniającym do obsługi i konserwacji urządzeń technicznych zgodnie z wymaganiami rozporządzenia Ministra Przedsiębiorczości i Technologii z dnia 21 maja 2019 r. w sprawie sposobu i trybu sprawdzania kwalifikacji wymaganych przy obsłudze i konserwacji urządzeń technicznych oraz sposobu i trybu przedłużania okresu ważności zaświadczeń kwalifikacyjnych²⁶.

W wyniku kontroli stwierdzono, iż wszystkie urządzenia transportu linowego, w tym koleje linowe, kolej linowo-terenowa, zjeżdźalnie grawitacyjne oraz wyciągi narciarskie miały aktualne decyzje wydane przez TDT dopuszczające te koleje do ruchu.

Utrzymywanie urządzeń transportu linowego w należyтым stanie technicznym oraz prowadzenie wymaganej dokumentacji

²⁵ Szczegółowej analizie poddano dokumentację techniczną, w tym: analizy bezpieczeństwa, regulaminy techniczne dla KL Kasprowy Wierch odcinek górny i dolny.

²⁶ Dz. U. poz. 1008.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

W okresie objętym kontrolą TDT przeprowadził na zlecenie Spółki dla UTL 38 kontrole doraźnych eksploatacyjnych, w 37 przypadkach z wynikiem pozytywnym, w jednym przypadku – z wynikiem negatywnym²⁷. Poza tym TDT przeprowadził trzy kontrole doraźne oraz cztery kontrole doraźne poawaryjne zakończone wynikiem pozytywnym. Spółka przeprowadziła dwa badania doraźne kontrolne, które zakończyły się wynikiem pozytywnym, oraz dwa badania specjalne w ramach ćwiczeń z ewakuacji. TDT w okresie objętym kontrolą nie przeprowadzał badań doraźnych kontrolnych.

Większość prac konserwacyjnych prowadzona była przez pracowników Spółki, którzy mieli odpowiednie zaświadczenia kwalifikacyjne zgodne z rozporządzeniem Ministra Przedsiębiorczości i Technologii z dnia 21 maja 2019 r., a Spółka jako eksploatujący UTL posiadała niezbędne narzędzia do obsługi, konserwacji i badań oraz ładunki próbne do badań pojazdów pod obciążeniem, a także sprzęt pomiarowy wymagane na podstawie § 9 ust. 4 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego UTL.

Prace konserwacyjne UTL w zakresie, w którym pracownicy PKL SA nie mieli wymaganych kwalifikacji oraz uprawnień (np.: związane z pomiarami elektrycznymi, przegląd automatyki i in.), zlecane były podmiotom zewnętrznym, o których mowa w art. 9 ustawy o dozorze technicznym, a modyfikacje, naprawy i modernizacje UTL realizowane były przez podmioty uprawnione, na podstawie zatwierdzonej przez TDT dokumentacji technicznej i technologicznej. Utrzymaniem w należytym stanie zajmowały się podmioty zewnętrzne mające uprawnienia zgodnie z rozporządzeniem w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego UTL.

Na podstawie badanej próby dwóch UTL²⁸ stwierdzono, że:

- prace konserwacyjne przeprowadzane były zgodnie z harmonogramem zawartym w liście inspekcji i konserwacji, opracowanej przez wytwórcę kolei;
- pomiary elektryczne obejmujące m.in. przegląd szaf elektrycznych, przegląd automatyki oraz przeglądy sprzętu ewakuacyjnego prowadzone były przez podmioty zewnętrzne;
- kontrole codzienne, miesięczne, roczne oraz specjalne, wymagane zgodnie z § 11 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego UTL, przeprowadzane były zgodnie z listami kontrolnymi zawartymi w regulaminach technicznych; kontrole tygodniowe były przeprowadzane zgodnie z zaleceniami wytwórcy kolei.

²⁷ Dot. KLT Góra Parkowa. Kontrola odbyła się w 2021 r., kolejna kontrola odbyła się w 2022 r. i dała wynik pozytywny.

²⁸ Do próby wybrano dwa urządzenia transportu linowego: KL Butorowy Wierch oraz KL Kasprowy Wierch.

Nieprawidłowości

Instrukcje Ewakuacji dla: napowietrznej kolei linowej krzeselkowej czteroosobowej Palenica oraz dla kolei linowej Mosorny Groń nie zostały dostosowane do stanu prawnego w wymaganym terminie, tj. do 3 marca 2021 r., co było niezgodne z § 4 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 22 lipca 2020 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie projektowania, wytwarzania, eksploatacji, naprawy i modernizacji urządzeń transportu linowego²⁹.

- W przypadku kolei linowej Palenica Instrukcja została zaktualizowana przez PKL SA 26 lutego 2021 r. i przekazana do Oddziału Terenowego TDT z siedzibą w Krakowie 1 marca 2021 r. Nie zawierała jednak dwóch elementów określonych w § 6 ust. 2 pkt 8 lit. b oraz § 6 ust. 2 pkt 14 lit. b tiret 6 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 22 lipca 2020 r., co wynikało z niedopatrzenia na etapie weryfikowania treści instrukcji. Instrukcja ta została uzupełniona przez Spółkę o brakujące elementy i przekazana ponownie do TDT po upływie 42 dni od wymaganego terminu.
- Zaktualizowana Instrukcja ewakuacji dla kolei linowej Mosorny Groń nie została przesłana do TDT w wymaganym terminie pomimo jej opracowania, co wynikało z błędnej interpretacji § 6 ust. 3 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego UTL. Spółka opracowała aktualizację ww. instrukcji i przekazała ją do GOPR Grupy Beskidzkiej, ale nie przesłała jej do TDT, ponieważ przyjęto założenie, że przekazanie instrukcji do TDT następuje po uzgodnieniu jej treści z GOPR. Instrukcja została zatwierdzona przez Zarząd PKL i przesłana przez Spółkę 19 kwietnia 2021 r. do TDT, tj. po upływie 47 dni od wymaganego terminu.

Spółka udostępniała swój majątek poprzez wynajem lub dzierżawę podmiotom zewnętrznym. Przedmiotami umów były obiekty związane z prowadzeniem działalności usługowej, handlowej i gastronomicznej, jak również stacje transformatorowe i nadajniki. W zależności od rodzaju wynajmowanego obiektu umowy zawierane były na okres kilku miesięcy (sezon), lat lub na czas nieokreślony. Przychody Spółki z tytułu najmu w kolejnych latach wyniosły: w 2019 r. – 5451 tys. zł, w 2020 r. – 3303 tys. zł, w 2021 r. – 3541 tys. zł. Umowy zawierały w treści zapis dotyczący kar umownych w przypadku niewywiązywania się najemcy z realizacji umowy.

W Spółce nie opracowano procedur i wytycznych dotyczących ustalania stawek i opłat za wynajem lub dzierżawę nieruchomości, co wynikało z różnorodności obiektów oraz podmiotów gospodarczych, z którymi podpisane zostały umowy. Spółka stosowała różnorodne podejście do ustalania stawek najmu, w zależności od typu działalności oraz obiektu, np. w przypadku wynajmu obiektów handlowych organizowane były konkursy ofert, a przy wynajmie obiektów telekomunikacyjnych podpisywane były umowy długoterminowe z zapisem o waloryzacji czynszu.

Na podstawie badania trzech umów dzierżawy majątku Spółki zewnętrznym podmiotom³⁰ stwierdzono, że podjęte decyzje o oddaniu nieruchomości do odpłatnego używania były uzasadnione ekonomicznie, a wyboru najem-

Niedostosowanie w wymaganym terminie dwóch instrukcji ewakuacji dla kolei linowych do istniejącego stanu prawnego

Wynajmowanie nieruchomości podmiotom zewnętrznym zgodnie z interesem ekonomicznym

²⁹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1414. Dalej: rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 22 lipca 2020 r.

³⁰ Badaniem objęto trzy umowy zawarte w okresie objętym kontrolą wg najwyższych wartości przychodów z najmu dla trzech różnych rodzajów działalności prowadzonych w wydzierżawionych nieruchomościach (powierzchnia pod infrastrukturę techniczną telekomunikacyjną, lokal użytkowy i grunt).

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

ców dokonywano w ramach konkursu ofert uwzględniając najkorzystniejsze dla Spółki stawki oraz ich wysokość na rynku nieruchomości w regionie. Zawarte umowy zabezpieczały interes Spółki m.in. poprzez zawarcie w nich zapisów dotyczących sposobu wypowiedzenia umowy oraz terminów płatności dodatkowych, w tym mediów energetycznych. Najemcy terminowo wywiązywali się ze swoich należności i nie zaistniała konieczność windykacji należności.

Zawieranie umów dzierżawy nieruchomości w celu zapewnienia ciągłości działalności biznesowej

Na potrzeby swojej działalności Spółka wynajmowała nieruchomości od innych podmiotów. W wyniku zbadania trzech umów dzierżawy nieruchomości o najwyższych wartościach poniesionych kosztów przez PKL SA stwierdzono, że nieruchomości te zapewniały Spółce prowadzenie bieżącej działalności związanej ze świadczeniem usług w zakresie funkcjonowania kolei Kasprowy Wierch i Mosorny Groń oraz w przypadku ZKL Gubałówka – prowadzenia działalności handlowo-usługowej. Zobowiązania z tytułu zawartych umów były regulowane przez Spółkę terminowo.

Stawki za dzierżawę ustalane były indywidualnie dla każdej nieruchomości, tak aby zapewnić ciągłość działania Spółki, a w przypadku przedłużenia istniejących umów w lokalizacjach, w których prowadzona była działalność PKL SA, prowadzone były wieloletnie negocjacje przed terminem wygaśnięcia umów. W odniesieniu do gruntów pozyskiwanych na cele budowy nowych ośrodków, stawki były ustalane w oparciu o przewidywane przychody Spółki, a w niektórych przypadkach korzystano z informacji od rzeczoznawców majątkowych.

Zawarcie ugód kończących postępowania sądowe dotyczące dzierżawionych nieruchomości w rejonie Kasprowego Wierchu

Ponieważ teren szczytu Kasprowego Wierchu objęty jest współwłasnością Skarbu Państwa, TPN oraz PTTK, Spółka zawarła wieloletnie umowy dzierżawy nieruchomości, a na mocy ugód zakończone zostały wszystkie toczące się pomiędzy stronami postępowania sądowe.

W okresie objętym kontrolą toczyło się 12 postępowań sądowych dotyczących dzierżawionych nieruchomości w rejonie Kasprowego Wierchu, w tym:

- siedem postępowań – dwie z powództwa Skarbu Państwa przeciwko PKL SA, jedna z powództwa TPN przeciwko PKL SA, cztery z powództwa PKL SA przeciwko Skarbowi Państwa, PTTK, TPN, PKP SA. Postępowania te zostały umorzone;
- cztery postępowania z wniosku PKL SA w sprawie stwierdzającej wygaśnięcie prawa trwałego zarządu TPN, w tym jedno w sprawie cofnięcia poprzednio złożonych wniosków;
- jedno postępowanie z wniosku PKL o stwierdzenie nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej zakończone postanowieniem o nabyciu przez PKL SA służebności.

5.2.3. Rozporządzanie środkami finansowymi PKL SA

PKL SA osiągnęła przychody w wys. 90 843 tys. zł w 2018 r.³¹, 93 747 tys. zł w 2019 r., 74 786 tys. zł w 2020 r., 88 849 tys. zł w 2021 r. i 31 013 tys. zł w I kwartale 2022 r.³².

Dane ekonomiczne,
w tym przychody,
wskaźniki i zatrudnienie

Przychody GK PKL SA wyniosły 116 903 tys. zł w 2018 r., 122 947 tys. zł w 2019 r., 98 927 tys. zł w 2020 r., 110 830 tys. zł w 2021 r. i 49 421 tys. zł w I kwartale 2022 r. Dominującą pozycją przychodów były przychody ze świadczenia usług transportowych³³ stanowiące od 90,1% do 91,8% przychodów ogółem Spółki oraz od 77,9% do 82,1% przychodów grupy. Przychody z najmu wynosiły od 3,8% do 6,1% przychodów ogółem Spółki³⁴.

Na pozostałe przychody³⁵ składały się głównie przychody ze świadczonej usług marketingowych, księgowych i kadrowych, dostawy mediów do wynajmowanych nieruchomości, usług noclegowych, wycieczek, sprzedaży towarów w sklepach i sprzedaży materiałów, przy czym w skali grupy przychody z tych tytułów w przeważającej części (a w przypadku przychodów ze sprzedaży usług gastronomicznych – w całości) były generowane przez jednostki zależne – pozostałe spółki wchodzące w skład GK PKL SA. Przychody z działalności hotelarskiej były realizowane przede wszystkim przez spółkę zależną PKL Horeca sp. z o.o.³⁶, a PKL SA uzyskała przychody z tyt. wynajmu pokoi w marginalnych wysokościach³⁷.

Z tytułu zarządzania procesem inwestycyjnym, wynajmu powierzchni biurowej, obsługi administracyjnej, księgowej, kadrowej itp., PKL SA uzyskała od PKL Solina przychody w wys. 950,4 tys. zł.

Koszty działalności operacyjnej Spółki i grupy ulegały zmianom. Wzrost kosztów usług obcych wystąpił w 2019 r. w Spółce (o 17,7%, tj. z 13 666 tys. zł do 16 086 tys. zł) i w grupie (o 13%), tj. z 19 361 tys. zł do 21 885 tys. zł, i był spowodowany wzrostem kosztów remontów, wzrostem czynszów na Kasprowym Wierchu oraz jednorazowym wzrostem kosztów najmu ponoszonych w związku ze sprzedażą dotychczasowej siedziby.

Koszty wynagrodzenia członków Zarządu zmniejszyły się w latach 2020–2021 w Spółce o 38,7% w 2020 r., tj. z 3323 tys. zł w 2019 r. do 2038 tys. zł w 2020 r. i o 47,1% w 2021 r., tj. do 1078 tys. zł. Spadek ten wynikał z ograniczenia składu zarządu z 3 do 2 osób, zmiany warunków wynagradzania członków zarządu i niższych premii.

³¹ Rok w rozumieniu roku obrotowego Spółki, tj. od 1 grudnia do 30 listopada.

³² Do 28 lutego 2022 r. (pierwsze trzy miesiące roku obrotowego).

³³ W tym z użyciem kolei krzeselkowych związanych z ruchem narciarskim (Kolej Gąsienicowa, Kolej Goryczkowa).

³⁴ Z tendencją malejącą, zwłaszcza w okresie epidemii COVID-19 (2020 r., 2021 r., I kwartał 2022 r.)

³⁵ 3460,6 tys. zł w 2018 r., 3201,1 tys. zł w 2019 r., 2965 tys. zł w 2020 r., 3928,5 tys. zł w 2021 r. i 1 595,3 tys. zł w I kwartale 2022 r.

³⁶ 6799,2 tys. zł okresie od grudnia 2017 r. do lutego 2022 r., w tym 1 297,4 tys. zł w 2018 r., 1579,2 tys. zł w 2019 r., 1351,2 tys. zł w 2020 r., 1236,8 tys. zł w 2021 r. i 1334,6 tys. zł w I kwartale 2022 r.

³⁷ 41,5 tys. zł od grudnia 2017 r. do lutego 2022 r.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

PKL SA osiągnęła wynik EBITDA w wys.: 49 593 tys. zł w 2018 r., 43 724 tys. zł w 2019 r., 26 838 tys. zł w 2020 r., 45 495 tys. zł w 2021 r. i 11 946 tys. zł w I kwartale 2022 r., a GK PKL SA w wys.: 56 928 tys. zł w 2018 r., 52 880 tys. zł w 2019 r., 32 822 tys. zł w 2020 r., 47 795 tys. zł w 2021 r. i 19 808 tys. zł w I kwartale 2022 r.³⁸

PKL SA osiągnęła zysk netto w wys. 29 444 tys. zł w 2018 r., 29 042 tys. zł w 2019 r., 14 525 tys. zł w 2020 r., 35 475 tys. zł w 2021 r. i 10 028 tys. zł w I kwartale 2022 r., a GK PKL SA w wys. 30 801 tys. zł w 2018 r., 32 758 tys. zł w 2019 r., 15 782 tys. zł w 2020 r., 33 355 tys. zł w 2021 r. i 15 227 tys. zł w I kwartale 2022 r.

Wartość wskaźników rentowności Spółki i GK PKL SA w latach obrotowych 2019–2021 przedstawiono w tabeli nr 1.

Tabela nr 1

Wskaźniki rentowności PKL SA i GK PKL SA w latach 2019–2021

Wskaźnik rentowności	2019	2020	2021
rentowność sprzedaży ³⁹ PKL SA	31,0%	19,4%	40,0%
rentowność sprzedaży GK PKL SA	26,6%	16,0%	30,1%
rentowność aktywów ⁴⁰ PKL SA	10,2%	4,6%	6,2%
rentowność aktywów GK PKL SA	11,5%	4,9%	5,7%
rentowność kapitału własnego ⁴¹ PKL SA	12,8%	6,0%	13,6%
rentowność kapitału własnego GK PKL SA	13,6%	6,1%	12,1%

Źródło: dane z kontroli NIK.

Rentowność Spółki, jak i grupy kapitałowej wykazała znaczny spadek w 2020 r. w porównaniu do 2019 r., przy czym wskaźniki rentowności sprzedaży i rentowności kapitału własnego w 2021 r. powróciły do wartości porównywalnych lub wyższych do okresu sprzed epidemii COVID-19. Wskaźniki rentowności aktywów w 2021 r. cechowały się jedynie niewielkim wzrostem, pozostając w tym roku na poziomie znacznie niższym niż w 2019 r. Spadek wskaźników rentowności w roku obrotowym 2020 r. wynikał ze spadku zysku netto związanego z epidemią COVID-19.

Zatrudnienie w Spółce wykazywało tendencję wzrostową i kształtowało się na poziomie 210 osób w 2018 r., 213 osób w 2019 r., 237 osób w 2020 r., 255 osób w 2021 r. i 297 osób w I kwartale 2022 r. Wzrost zatrudnienia w Spółce wynikał przede wszystkim z rozwoju działalności grupy kapitałowej⁴² oraz planowanych i realizowanych inwestycji.

³⁸ Dane kwartalne dla GK PKL SA w I kwartale 2022 r. prezentowane są jako suma danych poszczególnych spółek, bez wyłączeń konsolidacyjnych.

³⁹ ROS = zysk netto/przychody ze sprzedaży * 100%.

⁴⁰ ROA = zysk netto/aktywa ogółem * 100%.

⁴¹ ROE = zysk netto/kapitał własny * 100%.

⁴² Część zadań związanych z jej rozwojem (np. prace remontowe i adaptacyjne, otwieranie nowych punktów, obsługa kadrowa i księgowa, realizacja projektu w Solinie), były realizowane bezpośrednio przez PKL SA, co wymagało zatrudnienia osób niezbędnych do obsługi tych procesów. Biuro Spółki stanowiło centrum usług wspólnych dla spółek z grupy PKL.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

W związku z okresowym wpływem epidemii COVID-19 na świadczenie usług przez PKL SA w latach 2020–2021, Spółka podjęła szereg działań, w tym:

- optymalizowała koszty poprzez zmniejszenie liczby zatrudnianych pracowników sezonowych, zmniejszenie liczby podejmowanych działań promocyjnych i marketingowych oraz korzystanie z dostępnych instrumentów wsparcia (zwolnienia z opłat, składek itp.);
- zawarła porozumienia z organizacją związkową dotyczące obniżenia funduszu motywacyjnego, przesunięcia terminu przyznania podwyżek w roku budżetowym kończącym się 30 listopada 2021 r., wykorzystania obniżonego funduszu motywacyjnego oraz wprowadzenia wydłużonego okresu rozliczeniowego czasu pracy, co umożliwiło racjonalne gospodarowanie czasem pracy i ułatwiło rekompensowanie pracy nadliczbowej czasem wolnym od pracy;
- pozyskała dodatkowe środki na realizowane inwestycje⁴³, dostęp do dodatkowej linii kredytowej w wys. 10 000 tys. zł oraz korzystała z finansowania sprzętu w formie leasingu.

Uzyskane przez PKL SA wsparcie związane z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem epidemii COVID-19 udzielone przez Wojewódzki Urząd Pracy, Burmistrza Zakopanego, Wójta Gminy Kościelisko, Starostę Tatrzańskiego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych i BGK wyniosło 8355,1 tys. zł (99,3% z wnioskowanych 8418,2 tys. zł). Wsparcie to obejmowało ochronę miejsc pracy ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i dofinansowanie wynagrodzenia pracowników nieobjętych przestojem, odroczenie terminu płatności lub zwolnienie z podatku od nieruchomości, zmniejszenie opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości, czasowe zwolnienie z obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne oraz gwarancję spłaty kredytów lub innych zobowiązań zaciągniętych z przeznaczeniem na zapewnienie płynności.

Pomimo epidemii COVID-19 Spółka nie rezygnowała ze swoich długofalowych planów inwestycyjnych. Starła się pozyskiwać na ich realizację dodatkowe środki finansowe i dostosowywać czas rozpoczęcia realizacji poszczególnych projektów do dostępnych źródeł finansowania.

Wartość wskaźników płynności i zadłużenia Spółki i GK PKL SA w latach obrotowych 2019–2021 przedstawiono w tabeli nr 2.

Działania podjęte w związku z epidemią COVID-19

Działania zapewniające stabilizację płynności finansowej

⁴³ Formą finansowania było podwyższenie kapitału przez FIIK FIZAN w spółce PFR KL i dalsza redystrybucja środków w ramach grupy.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

Tabela nr 2

Wskaźniki płynności i zadłużenia PKL SA i GK PKL SA w latach 2019–2021

Wskaźnik płynności/zadłużenia	2019	2020	2021
płynności bieżącej ⁴⁴ PKL SA	0,42	0,61	0,39
płynności bieżącej GK PKL SA	0,85	1,35	0,53
płynności przyspieszonej ⁴⁵ PKL SA	0,38	0,56	0,34
płynności przyspieszonej GK PKL SA	0,74	1,21	0,45
płynności środków pieniężnych ⁴⁶ PKL SA	0,22	0,40	0,26
płynności środków pieniężnych GK PKL SA	0,41	0,84	0,35
zadłużenia aktywów ⁴⁷ PKL SA	20,9%	23,6%	54,2%
zadłużenia aktywów GK PKL SA	15,2%	19,6%	52,6%
ogólnego poziomu zadłużenia ⁴⁸ PKL SA	29,4%	31,5%	58,6%
ogólnego poziomu zadłużenia GK PKL SA	25,3%	29%	58%

Źródło: dane z kontroli NIK.

Wzrost wskaźników zadłużenia w 2021 r. wynikał z przejęcia przez Spółkę zobowiązań z tytułu kredytu Spółki Altura⁴⁹, z którą PKL SA połączyła się w 2021 r. W zakresie działań zmierzających do stabilizacji i poprawy wskaźników płynności Spółki i grupy Prezes PKL SA nie wskazał takich działań, podniósł natomiast, że specyfika prowadzonej działalności (w tym bardzo krótki okres spływu należności od klientów detalicznych, stosowanie w relacjach handlowych odroczonej terminowości płatności, posiadanie dostępu do znacznych limitów kredytów obrotowych i dodatkowego finansowania w ramach *cash pooling*, współfinansowanie przez PFR KL części projektów realizowanych przez PKL SA – spłata pożyczki celem zapewnienia dodatkowego kapitału, która w sprawozdaniach jest wykazywana w należnościach długoterminowych⁵⁰) powoduje, iż wskaźniki płynności bieżącej i przyspieszonej są na stosunkowo niskim poziomie, jednak nie przekłada się to na zwiększone ryzyko utraty płynności finansowej. Wskazał ponadto, że Spółka nie ma potrzeby utrzymywania nadmiernych stanów gotówki celem zapewnienia bieżącej płynności, bo w razie zwiększonego zapotrzebowania jest w stanie skorzystać z dodatkowego finansowania.

Wobec wybranych dłużników⁵¹ Spółka podejmowała czynności mające na celu wyegzekwowanie należności, w tym wystosowywanie upomnień, wniesienie pozwu o zapłatę należności, skierowanie sprawy na drogę egze-

⁴⁴ Wskaźnik płynności bieżącej = aktywa krótkoterminowe/zobowiązania krótkoterminowe.

⁴⁵ Wskaźnik płynności przyspieszonej = (aktywa krótkoterminowe-zapasy-rozliczenia międzyokresowe czynne)/zobowiązania krótkoterminowe.

⁴⁶ Wskaźnik płynności śr. pieniężnych = inwestycje krótkoterminowe/zobowiązania krótkoterminowe.

⁴⁷ WZA = zobowiązania ogółem/aktywa * 100%.

⁴⁸ WOZ = (zobowiązania ogółem+rezerwy na zobowiązania)/aktywa * 100%.

⁴⁹ 227 329 tys. zł na 26 października 2021 r.

⁵⁰ Po połączeniu spółek PKL SA i Altura, PKL SA stała się z mocy prawa pożyczkodawcą pożyczki udzielonej PFR KL.

⁵¹ Dziewięć podmiotów, wobec których Spółka miała należności w wys. powyżej 8 tys. zł, przeterminowane o więcej niż 181 dni.

kucji komorniczej, a w dwóch przypadkach – zawarcie ugody i rozłożenie należności na raty. Spośród skontrolowanych spraw trzy zakończyły się uregulowaniem należności, a cztery zostały umorzone przez komornika wobec nieskutecznej egzekucji. Na 20 lipca 2022 r. dwie sprawy pozostawały w toku.

Spółka korzystała z usługi *cash pooling*, której celem było efektywne zarządzanie posiadanymi środkami pieniężnymi i finansowania potrzeb uczestników systemu (spółek GK PKL SA) w zakresie obrotu kapitałowego, a także poprawa ich płynności finansowej. *Cash pooling* umożliwiał łatwe kompensowanie przejściowych nadwyżek finansowych jednych podmiotów grupy z przejściowymi niedoborami zaistniałymi u innych oraz minimalizowanie kosztów kredytowania zewnętrznego działalności poszczególnych podmiotów⁵².

Wskutek przyjęcia błędnej interpretacji przepisów podatkowych Spółka zapłaciła odsetki od nieterminowej wpłaty podatku od nieruchomości w wysokości 2,1 tys. zł. Odsetki zostały zapłacone w 2021 r. z powodu uiszczenia całości należnego podatku w październiku 2021 r., co skutkowało zaliczeniem dokonanej wpłaty proporcjonalnie na należność główną i odsetki od niej.

Z dniem 26 października 2021 r. nastąpiło transgraniczne połączenie odwrotne⁵³ PKL SA i spółki Altura S.à r.l. Połączenie nastąpiło w trybie art. 516¹ i art. 492 § 1 pkt 1 k.s.h., poprzez przeniesienie całego majątku spółki Altura na PKL SA bez podwyższenia kapitału zakładowego spółki przejmującej. Kontrola przed i po przeprowadzeniu transakcji pozostała w rękach dotychczasowego właściciela – PFR KL. Do połączenia Spółka zastosowała przepis art. 44c uor i rozliczyła je metodą łączenia udziałów.

Koszty usług obcych zleconych przez PKL SA wyniosły 13 666 tys. zł (21,1% kosztów ogółem⁵⁴) w 2018 r., 16 086 tys. zł (23,9% kosztów ogółem) w 2019 r., 15 619 tys. zł (24,4% kosztów ogółem) w 2020 r. i 14 871 tys. zł (22% kosztów ogółem) w 2021 r.

Do najważniejszych usług obcych należały: utrzymanie tras narciarskich, usługi remontowe, czynsze, usługi doradcze i prawne, usługi reklamowe, obsługa ruchu pasażerskiego, usługi telekomunikacyjno-informatyczne, zabezpieczenie ratownicze, dozór i badania techniczne infrastruktury, usługi komunalne i utrzymanie czystości, płatność kartami, ochrona mienia i monitoring oraz koszty związane z ochroną środowiska.

Najistotniejsze wzrosty kosztów usług obcych dotyczyły:

- utrzymania tras narciarskich z 509 tys. zł w 2019 r. do 747 tys. zł w 2020 r.,
- usług remontowych z 1224 tys. zł w 2018 r. do 2348 tys. zł w 2019 r. i 2898 tys. zł w 2020 r.,

Połączenie ze spółką Altura S.à r.l.

Prawidłowe i gospodarne zlecenie wykonania usług obcych, z wyjątkiem jednego wydatku poniesionego w kwocie 250 tys. zł.

⁵² Poprzez kredytowanie wewnętrzne – przy wykorzystaniu środków własnych grupy, powodujące oszczędność kosztów na poziomie sprawozdania skonsolidowanego.

⁵³ Połączenie spółki zależnej – PKL SA jako przejmującej z jej bezpośrednią jednostką dominującą – spółką Altura S.à r.l. jako przejmowaną.

⁵⁴ Tj. zużycie energii i materiałów, usługi obce, koszty świadczeń pracowniczych, podatki i opłaty, pozostałe koszty, pozostałe koszty operacyjne, amortyzacja i podatek dochodowy.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

- czynszów z 906 tys. zł w 2018 r. do 3064 tys. zł w 2019 r.,
- usług reklamowych z 2732 tys. zł w 2018 r. do 3596 tys. zł w 2019 r.,
- obsługi ruchu pasażerskiego z 589 tys. zł w 2019 r. do 759 tys. zł w 2020 r.,
- usług telekomunikacyjno-informatycznych z 599 tys. zł w 2018 r. do 724 tys. zł w 2019 r. i 834 tys. zł w 2020 r.,
- zabezpieczenia ratowniczego z 504 tys. zł w 2018 r. do 632 tys. zł w 2019 r.,
- ochrony mienia i monitoringu z 334 tys. zł w 2019 r. do 429 tys. zł w 2020 r. i 485 tys. zł w 2021 r.

Dokonując zakupu usług obcych, PKL SA co do zasady przeprowadzała konkursy ofert w przypadku zakupów powyżej 10 tys. zł, a dla zakupów poniżej tej kwoty – stosowała rozeznanie rynku. W Spółce nie wprowadzono bezwzględnie obowiązujących procedur wewnętrznych dotyczących nabywania usług obcych. Ustalone w Spółce procedury zakupowe stanowiły wytyczne i wypracowaną praktykę stosowaną przez grupę kapitałową, mające na celu zapewnić efektywność procesów zakupowych przy uwzględnieniu specyfiki rynku, na którym funkcjonuje Spółka i ograniczone grono oferentów usług.

W wyniku badania próby kosztów usług obcych poniesionych przez Spółkę w związku z siedmioma zleceniami i zawartymi umowami stwierdzono, że:

- zlecenia usług dokonywano po uzyskaniu wymaganych zgód w postaci uchwał Zarządu Spółki, z wyjątkiem jednego przypadku (zobacz *Nieprawidłowości*);
- zlecone przez PKL SA usługi obce zostały wykonane, a wydatki zostały poniesione w sposób gospodarny, z wyjątkiem jednego przypadku (zobacz *Nieprawidłowości*).

Nieprawidłowości

- Spółka zawarła aneks do umowy, zgodnie z którym podwyższono wynagrodzenie wykonawcy, bez wymaganej uprzedniej uchwały Zarządu w sprawie zaciągnięcia zobowiązania o wartości powyżej określonej kwoty, co było niezgodne z regulaminem zarządu Spółki.
- Z tytułu umowy na usługi doradcze Spółka wydatkowała niegospodarnie 250 tys. zł, ponieważ nie osiągnęła wymiernych korzyści ze strony kontrahenta.
W tej samej umowie PKL SA zobowiązała się do zapłaty kolejnej raty wynagrodzenia w kwocie 250 tys. zł po spełnieniu warunków niezależnych od kontrahenta i niezwiązanych z jego działaniami.

5.2.4. Sprawowanie nadzoru właścicielskiego nad działalnością spółek zależnych

Prawidłowy nadzór
właścicielski
nad działalnością
spółek zależnych

PKL SA realizowała obowiązki właścicielskie wobec spółek zależnych poprzez uprawnienia wynikające z obowiązujących przepisów prawa, regulacji statutowych i umownych. Dokonywała monitoringu bieżącej działalności w spółkach oraz nadzorowała spółki zależne poprzez ich rady nadzorcze. Wyboru członków RN w spółkach grupy (zgodnie z uregulowaniami statutowymi i umownymi) dokonywało WZ lub ZWZ. Do RN spółek zależnych,

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

co do zasady, powoływani byli członkowie zarządu spółki dominującej w grupie lub pracownicy grupy kapitałowej o odpowiednim wykształceniu (prawniczym, ekonomicznym) i kwalifikacjach.

Zarząd PKL SA jako reprezentant wspólnika/akcjonariusza spółek zależnych dokonywał rokrocznie oceny prac członków RN poprzez m.in. udzielenie członkom RN absolutorium z wykonania przez nich obowiązków członków rady nadzorczej za dany rok finansowy.

Spółka realizowała nadzór właścicielski wobec spółek zależnych poprzez pełnienie funkcji centrum usług wspólnych, świadcząc na ich rzecz obsługę księgowo-kadrową, monitoring przepływów finansowych oraz wydatków, co pozwoliło na stałą i bieżącą kontrolę działalności tych spółek.

GK PKL, zgodnie z przyjętą strategią inwestycyjną i jej aktualizacją na lata 2021–2025, stawiała na stały rozwój spółek grupy i dlatego też osiągnięte przez spółki zyski zatrzymywane były w spółkach i przeznaczane były na kapitał zapasowy. Jedyną spółką w GK PKL SA, która wypłaciła dywidendy (na rzecz wspólnika PKL SA), była PKL Food sp. z o.o. s.k. – operator restauracji w budynku stacji górnej kolei na Kasprowy Wierch. Wysokość otrzymanych przez PKL SA wypłat z udziałów w zyskach PKL Food sp. z o.o. s.k. wynosiła kolejno: w maju 2019 r. 698,3 tys. zł, w czerwcu 2020 r. 644,8 tys. zł, w czerwcu 2021 r. 246,2 tys. oraz w czerwcu 2022 r. 336,9 tys. zł.

PKL SA na bieżąco monitorowała realizację założeń strategii w spółkach zależnych w odniesieniu do poziomu ponoszonych nakładów inwestycyjnych oraz stopnia realizacji przychodów i kosztów zaplanowanego na dany rok budżetu. W obowiązującej Strategii inwestycyjnej PKL SA Zarząd Spółki dominującej odnośnie do spółek zależnych przyjął założenia dotyczące realizacji projektów rozwojowych, pozwalających zwiększyć potencjał Spółki i grupy kapitałowej m.in. poprzez inwestycje rozwojowe zwiększające atrakcyjność ośrodków Spółki, dywersyfikację zakresu działalności w obszarze świadczenia kompleksowych usług całorocznych dotyczących turystyki, wykorzystania potencjału największych regionów turystycznych oraz poprzez działania na rzecz potencjalnych akwizycji innych ośrodków turystycznych.

W odniesieniu do spółki zależnej PKL Horeca sp. z o.o. cele zawarte w Strategii inwestycyjnej oparte były na założeniu sukcesywnej rozbudowy usług gastronomiczno-hotelarskich. W przypadku spółki zależnej KGJK SA Strategia zakładała realizację przedsięwzięć inwestycyjnych związanych z rozwojem ośrodka, budową nowych tras narciarskich, poszerzeniem bazy noclegowej oraz całorocznej oferty ośrodka. Plany inwestycyjne przewidywały dalsze inwestycje w rozwój infrastruktury zimowej i letniej poprzez rozbudowę systemu naśnieżania tras narciarskich, przygotowanie atrakcyjnej oferty letniej, a w dalszej perspektywie rozbudowę ośrodka o nowoczesne wyciągi krzesełkowe i trasy narciarskie oraz rozwój infrastruktury letniej.

Informacje dotyczące sytuacji ekonomiczno-finansowej przekazywane były na spotkaniach z zarządami spółek zależnych oraz na posiedzeniach rad nadzorczych.

W okresie objętym kontrolą PKL SA nie dokapitalizowała spółek zależnych.

Monitorowanie przez PKL SA realizacji założeń strategicznych oraz planów finansowych GK PKL SA w zakresie przypisanym spółkom zależnym

5.3. Monitorowanie inwestycji w PKL SA oraz sprawowanie nadzoru właścicielskiego

PFR prawidłowo sprawował nadzór nad przestrzeganiem ładu korporacyjnego wynikającego z dokumentacji transakcyjnej oraz nad transparentnością i działalnością spółki portfelowej. Inwestycja w akcje PKL SA prowadzona za pośrednictwem spółki celowej była monitorowana z uwzględnieniem istotnych czynników i zdarzeń mogących wpłynąć na wycenę Projektu Tomba. PFR podejmował działania zmierzające do wzrostu wartości akcji PKL SA skutkującego wzrostem wartości udziałów w PFR KL.

5.3.1. Monitorowanie inwestycji w PKL SA oraz sprawowanie nadzoru właścicielskiego przez Polski Fundusz Rozwoju SA

Prawidłowe wykonywanie obowiązków nadzoru właścicielskiego wobec spółki portfelowej FIIK FIZAN

PFR wykonywał w imieniu FIIK FIZAN obowiązki nadzorcze nad spółkami realizującymi Projekt Tomba, tj. spółką portfelową PFR KL oraz jej spółkami zależnymi PKL SA i PKL Solina sp. z o.o. zgodnie z umową o zarządzanie częścią portfela inwestycyjnego funduszu i regulacjami wewnętrznymi. Zapewniono nadzór nad przestrzeganiem ładu korporacyjnego wynikającego z dokumentacji transakcyjnej oraz nadzór nad transparentnością i działalnością zgodnie z prawem danej spółki portfelowej.

Pracownicy PFR uczestniczyli w zgromadzeniach wspólników PFR KL i głosowali nad uchwałami dotyczącymi m.in. podwyższenia kapitału zakładowego spółki, zmian aktu założycielskiego spółki, wyboru biegłego rewidenta do zbadania skonsolidowanych sprawozdań finansowych GK PFR KL, zatwierdzenia sprawozdań finansowych i sprawozdań z działalności spółki oraz GK PFR KL. Zarządom PFR KL oraz PKL SA udzielono w latach 2020–2021 absolutorium z wykonania obowiązków.

Monitorowanie inwestycji w Projekt Tomba

W ramach monitorowania inwestycji w Projekt Tomba sporządzano kwartalne raporty, które uwzględniały istotne czynniki i zdarzenia mogące wpłynąć na wycenę projektu.

Wypracowywanie, weryfikacja i zatwierdzanie założeń przyjętych w dokumentach stanowiących strategię rozwoju GK PKL SA i wieloletni program inwestycyjny PKL SA na lata 2019–2025 w podziale zadań podczas prowadzenia projektów inwestycyjnych odbywały się przy udziale PKL SA, RN PKL SA oraz PFR SA jako zarządzającego częścią portfela Funduszu. Sprawy PKL Solina i przebieg realizowanej przez spółkę inwestycji omawiane były systematycznie przez PFR jako zarządzającego częścią portfela inwestycyjnego Funduszu z Zarządem PKL Solina i PKL SA.

PFR KL poniosła straty netto z prowadzonej działalności w wysokości: 10 632,3 tys. zł w okresie od 3 września 2018 r. do 31 grudnia 2019 r., 16 305,5 tys. zł w 2020 r. oraz 9425,9 tys. zł w 2021 r., w związku z czym nie była wypłacana dywidenda ze spółki. Wynikało to z tego, że PFR KL jako spółka celowa:

- nie prowadziła działalności operacyjnej innej niż nabycie i posiadanie udziałów w spółce (pośrednio 99,77% akcji PKL SA), od listopada 2021 r. bezpośrednio akcji w PKL SA, a także od 23 marca 2021 r. posiadanie większości udziałów w PKL Solina sp. z o.o.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

- nie zatrudniała żadnych pracowników, nie miała struktury organizacyjnej (oddziałów, komórek organizacyjnych, jednostek, itp.) oraz nie dokonywała żadnych zakupów produktów i usług poza niezbędnymi do bieżącego funkcjonowania spółki;
- ponosiła koszty finansowe, na które składały się głównie odsetki wobec jednostek powiązanych, tj. spółek Altura i PKL SA, które wyniosły: 13 131 tys. zł w okresie od 3 września 2018 r. do 31 grudnia 2019 r., 13 403,2 tys. zł w 2020 r. oraz 9060,9 tys. zł w 2021 r.

Grupa Kapitałowa PFR KL zrealizowała:

- w okresie od 3 września 2018 r. do 31 grudnia 2019 r. stratę netto w kwocie 7900 tys. zł oraz EBITDA w kwocie 47 736 tys. zł (rentowność EBITDA⁵⁵ na poziomie 37,1%), przy przychodach ze sprzedaży na poziomie 127 965 tys. zł;
- w 2020 r. stratę netto w kwocie 1808 tys. zł oraz EBITDA w kwocie 24 947 tys. zł (rentowność EBITDA na poziomie 26%), przy przychodach ze sprzedaży na poziomie 93 285 tys. zł;
- w 2021 r. stratę netto w kwocie 283,9 tys. zł oraz EBITDA w kwocie 46 066,6 tys. zł przy przychodach netto ze sprzedaży na poziomie 116 413 tys. zł (rentowność EBITDA na poziomie 36,8%).

Negatywny wpływ na przychody i wyniki finansowe GK PFR KL w latach 2020–2021 miała epidemia COVID-19 i związane z nią ograniczenia w działalności spółek wchodzących w skład grupy, przy czym w 2021 r. roku poprawie uległa rentowność w związku z poprawą wyników finansowych GK PKL SA.

Wartość zobowiązań i rezerw na zobowiązania GK PFR KL wynosiła 440 194 tys. zł na koniec 2019 r., 439 349 tys. zł na koniec 2020 r. oraz 424 918 tys. zł na koniec 2021 r.

Wskaźnik płynności Grupy Kapitałowej PFR KL wyniósł 0,6 na koniec 2019 r., 1,17 na koniec 2020 r. oraz 1,05 na koniec 2021 r. Wskaźniki zadłużenia aktywów GK PFR KL wyniósł 55,2% na koniec 2019 r., 54,3% na koniec 2020 r. oraz 49,6% na koniec 2021 r., a wskaźnik ogólnego poziomu zadłużenia: 70,7% na koniec 2019 r., 68,4% na koniec 2020 r. oraz 62,8% na koniec 2021 r.

PFR dokonywał analizy i wsparcia potrzeb inwestycyjnych spółek zależnych PFR KL, tj. PKL SA, PKL Solina oraz sprawował kontrolę ryzyka inwestycyjnego. Zespół Transakcyjny PFR odpowiedzialny za Projekt Tomba przygotował analizy projektów inwestycyjnych realizowanych przez spółki zależne dotyczące:

- budowy kolei widokowej przy zaporze na Jeziorze Solińskim (PKL SA i PKL Solina sp. z o.o.),
- wykonania remontu i rozbudowy restauracji oraz obiektu noclegowego o nazwie „Pod Kolejka” należących do PKL SA i położonych przy dolnej stacji kolei na Palenicy w Szczawnicy,

Podjęmowanie
działań zmierzających
do realizacji celów
inwestycyjnych
FIIK FIZAN

⁵⁵ Rentowność EBITDA liczona jako iloraz EBITDA i sumy przychodów ze sprzedaży oraz pozostałych przychodów operacyjnych.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

- przebudowy istniejącej kawiarni „Parkowa” oraz zagospodarowania nieruchomości pod nową restauracją przy górnej stacji kolei linowo-terenowej Góra Parkowa należącej do PKL SA,
- budowy restauracji wraz z browarem przy dolnej stacji kolei na Gubałówkę należącej do PKL SA.

Uruchomienie środków finansowych FIIK FIZAN stanowiących inwestycję w udziały spółki celowej PFR KL miało miejsce pięciokrotnie w okresie od 14 grudnia 2018 r. do 30 czerwca 2022 r. na łączną kwotę 294 267,2 tys. zł.

Do dnia 1 lipca 2022 r. PKL SA oraz PKL Solina zrealizowały inwestycje współfinansowane ze środków FIIK FIZAN:

- inwestycję w Szczawnicy – 29 maja 2021 r. działalność rozpoczęła nowa „Restauracja pod Kolejką”, a część hotelowa obiektu „Willa pod Kolejką” przy dolnej stacji kolei na Palenicę została otwarta w lipcu 2021 r.;
- inwestycję w Krynicy – 1 maja 2022 r. ponownie otwarto ośrodek Góra Parkowa funkcjonujący w pełnym zakresie, świadcząc usługi zarówno transportowe jak i gastronomiczne w pełni odnowionych pomieszczeniach restauracji oraz kawiarni (zdjęcie nr 3);
- inwestycję w Solinie – 1 lipca 2022 r. otwarta została dla turystów kolej widokowa przy zaporze na Jeziorze Solińskim wraz z wieżą widokową przy budynku stacji górnej „Jawor” oraz restauracją, a 23 lipca 2022 r. otwarto park tematyczny (zdjęcie nr 4).

Zdjęcie nr 3

Ośrodek Góra Parkowa w Krynicy po przebudowie oraz zagospodarowaniu nieruchomości pod restaurację przy górnej stacji kolei linowo-terenowej

Źródło: Archiwum GRUPY PKL.

Zdjęcie nr 4

Kolej widokowa przy zaporze na Jeziorze Solińskim wraz z wieżą widokową oraz restauracją przy budynku stacji górnej „Jawor”

Źródło: Archiwum GRUPY PKL.

Działania inwestycyjne spółek z GK PFR KL wspierane przez PFR miały wpływ na wzrost wartości akcji PKL SA determinujący wzrost wartości udziałów w PFR KL. Tym samym zmierzano do realizacji celu inwestycyjnego określonego w statucie Funduszu, tj. wzrostu wartości aktywów Funduszu oraz osiągnięcia dochodów z tej inwestycji.

Zgodnie ze sprawozdaniami finansowymi FIIK FIZAN sporządzonymi za lata 2019–2021, wycena lokaty w formie udziałów w PFR KL wzrosła w tym okresie z 216 336 tys. zł na dzień 31 grudnia 2019 r. (121,9% wartości lokaty według ceny nabycia) do 323 951 tys. zł na dzień 31 grudnia 2021 r. (135,6% wartości lokaty według ceny nabycia oraz późniejszych dokapitalizowań⁵⁶).

5.3.2. Sprawowanie nadzoru właścicielskiego przez PFR Koleje Linowe sp. z o.o.

W PFR KL, jako spółce celowej oraz portfelowej Funduszu, nie wprowadzono wewnętrznych regulacji, w tym dotyczących stosowania środków nadzoru korporacyjnego. Nadzór właścicielski nad działalnością spółek zależnych PFR KL sprawowany był w oparciu o przepisy prawa powszechnie obowiązującego, tj. k.s.h., uor, przepisów podatkowych itp. poprzez:

- osobiste uczestnictwo prezesa zarządu spółki w ZW Altura, reprezentującego spółkę jako jedynego udziałowca Altura, i głosowanie zgodnie z instrukcjami wykonywania prawa głosu udzielonymi przez PFR w imieniu FIIK FIZAN lub udzielenie przez prezesa zarządu pełnomocnictwa i przekazanie instrukcji do głosowania upoważnionym pełnomocnikom, w tym w zakresie m.in. rozpatrywania i zatwierdzania

Prawidłowe wykonywanie obowiązków nadzoru właścicielskiego nad działalnością spółek zależnych, w tym PKL SA

⁵⁶ W wycenie uwzględniona wartość lokaty wg ceny nabycia w kwocie 238 953 tys. zł, tj. przed rejestracją w Krajowym Rejestrze Sądowym dokonanego 26 listopada 2021 r. przez FIIK FIZAN dokapitalizowania PFR KL w kwocie 19 000 tys. zł.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

- sprawozdań sporządzonych przez zarząd spółki Altura oraz wyboru biegłego rewidenta do zbadania skonsolidowanego sprawozdania finansowego Altura;
- sprawowanie przez prezesa zarządu funkcji członka RN PKL SA od 25 listopada 2019 r.;
 - osobiste uczestnictwo prezesa zarządu, jako przedstawiciela PFR KL, w ZW spółki PKL Solina dotyczących podniesienia jej kapitału zakładowego z przeznaczeniem na finansowanie projektu inwestycyjnego „Budowa nowej kolei widokowej przy zaporze na Jeziorze Solińskim wraz z infrastrukturą towarzyszącą” oraz omawianie z zarządem tej spółki jej aktualnej sytuacji rynkowej i ekonomiczno-finansowej, statusu i harmonogramu prowadzonej inwestycji.

Nadzór właścicielski nad PKL SA w zakresie korporacyjnym wynikający z k.s.h. sprawowany był do 26 października 2021 r. w ramach WZ PKL SA, na którym Altura wykonywała prawo głosu.

Z uwagi na charakter prowadzonej działalności jako spółki celowej i portfelowej FIIK FIZAN, PFR KL nie sporządzała okresowych ocen sytuacji rynkowej i ekonomiczno-finansowej, wyników działalności oraz pracy zarządu i RN spółek zależnych wchodzących w skład GK PFR KL oraz działań korygujących w przypadku dostrzeżenia odstępstw od realizacji założonych celów działalności oraz sytuacji majątkowo-finansowej spółek zależnych. Spółka celowa nie zlecała podmiotom zewnętrznym audytów i kontroli w spółkach zależnych.

6. ZAŁĄCZNIKI

6.1. Metodyka kontroli i informacje dodatkowe

Celem głównym kontroli było ustalenie, czy zakup PKL SA przez PFR SA był uzasadniony ekonomicznie i przeprowadzony w sposób gospodarny i rzetelny, a funkcjonowanie i zarządzanie PKL SA po zrealizowaniu transakcji było efektywne i prowadziło do osiągnięcia założonych celów.

Cel główny kontroli

Założono, że badania kontrolne umożliwią udzielenie odpowiedzi na następujące pytania szczegółowe:

Cele szczegółowe

1. Czy podjęcie decyzji i przeprowadzenie transakcji zakupu akcji PKL SA były zgodne z obowiązującym prawem, rzetelne i gospodarne?
2. Czy funkcjonowanie i zarządzanie PKL SA po zrealizowaniu transakcji było prawidłowe i gospodarne i prowadziło do osiągnięcia założonych celów?
3. Czy nadzór właścicielski był sprawowany prawidłowo i rzetelnie?

Kontrolę przeprowadzono łącznie w trzech jednostkach, tj. w Polskim Funduszu Rozwoju SA, w PFR Kolejach Linowych sp. z o.o. oraz Polskich Kolejach Linowych SA. Kontrole jednostkowe przeprowadziła Delegatura NIK w Krakowie.

Zakres podmiotowy

Podmioty do kontroli dobrano celowo. PFR jako zarządzający częścią portfela inwestycyjnego FIIK FIZAN podejmował decyzje inwestycyjne oraz monitorował inwestycję w PKL SA zrealizowaną za pośrednictwem spółki celowej, dlatego został objęty badaniem pod kątem realizacji transakcji i nadzoru właścicielskiego nad spółkami. PFR KL została skontrolowana celem weryfikacji prawidłowości jej działań w procesie pośredniego nabycia akcji PKL SA oraz sprawowanego nadzoru nad spółkami zależnymi. PKL SA została skontrolowana w zakresie funkcjonowania i zarządzania spółką po zrealizowaniu transakcji i zmianie głównego akcjonariusza.

Kontrolę w PFR przeprowadzono na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁵⁷. Działalność skontrolowanej jednostki oceniano według kryteriów określonych w art. 5 ust. 1 ustawy o NIK, tj. legalności, gospodarności, celowości i rzetelności.

Kryteria kontroli

Kontrolę w PKL SA i PFR KL przeprowadzono na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy o NIK. Działalność skontrolowanych jednostek oceniano według kryteriów określonych w art. 5 ust. 3 ustawy o NIK, tj. legalności i gospodarności.

1 stycznia 2018 do 29 sierpnia 2022 r. oraz okres działań wcześniejszych, których skutki miały wpływ na realizację zadań w kontrolowanym zakresie.

Okres objęty kontrolą

Dla celów porównawczych dane statystyczne zostały pobrane od PKL SA także dla lat 2013–2017.

Postępowania kontrolne przeprowadzono w okresie od 6 kwietnia 2022 r. do 29 sierpnia 2022 r.

W ramach postępowania kontrolnego w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK, uzyskano informacje od Burmistrza Gminy Alwernia o działaniach podjętych przez PKL SA, w tym złożonych wnioskach o zmianę

Działania na podstawie art. 29 ustawy o NIK

⁵⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Alwernia przyjętego uchwałą Nr VII/69/2012 Rady Miejskiej w Alwerni z 31 sierpnia 2012 r. oraz zmianę miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „BRODŁA – PRZEŚNICE” zatwierdzonego uchwałą nr VII/53/2019 Rady Miejskiej w Alwerni z dnia 30 maja 2019 r., które miały na celu zaimplementowanie nowej funkcji w tym obszarze, tj. określanie warunków i parametrów przestrzennych dla realizacji tematycznego parku rozrywki.

Udział innych organów kontroli na podstawie art. 12 ustawy o NIK
Pozostałe informacje

W kontroli nie brały udziału inne organy kontroli.

Kontrola pt. *Zakup i funkcjonowanie Polskich Kolei Linowych SA* (P/22/065) została podjęta z inicjatywy własnej NIK.

Poprzedziły ją analizy przedkontrolne prowadzone dla zidentyfikowanych obszarów związanych z działalnością PFR jako zarządzającego portfelem inwestycyjnym funduszy inwestycyjnych zamkniętych aktywów niepublicznych oraz transakcją zakupu większościowego pakietu akcji PKL SA zrealizowaną ze środków jednego z takich funduszy inwestycyjnych.

Kwestia sprzedaży przez PKP SA akcji PKL SA spółce Polskie Koleje Górskie SA była objęta badaniami kontrolnymi w kontroli pt. *Funkcjonowanie Grupy Kapitałowej PKP* (P/13/083), która została przeprowadzona przez NIK m.in. w Ministerstwie Infrastruktury i Rozwoju, PKP SA oraz PKL SA. NIK nie stwierdziła nieprawidłowości w działaniach, które doprowadziły do sprzedaży akcji PKL SA. NIK pozytywnie oceniła działalność PKL SA w zakresie zarządzania majątkiem, wypracowania i realizacji strategii funkcjonowania oraz rocznych planów działalności Spółki.

Finansowe lub sprawozdawcze skutki nieprawidłowości stwierdzone w kontroli wyniosły ogółem 502,1 tys. zł netto i związane były z kwotami wydatkowanymi z naruszeniem zasad należytego zarządzania finansami (252,1 tys. zł) oraz kwotami dotyczącymi zakwestionowanej w wyniku kontroli umowy, które nie zostały jeszcze wydatkowane (250 tys. zł).

Dane prezentowane w niniejszej Informacji zostały częściowo zanonimizowane i wyłączone z jawności⁵⁸ ze względu na zastrzeżenie przez spółki tajemnicy przedsiębiorcy⁵⁹ oraz tajemnicy zawodowej⁶⁰.

⁵⁸ Nie uwzględniono informacji dotyczących m.in.:

- etapów i procesu sprzedaży akcji PKL SA, w tym oferty złożonej przez PFR;
- informacji i danych zawartych w analizach przeprowadzonych przez PFR, w tym założeń dotyczących przyjętej wyceny PKL SA i zakładanej rentowności dla tej inwestycji;
- zakresu i kosztów usług doradczych zleconych przez PFR podmiotom zewnętrznym;
- wyników prac doradców (w tym wyceny Spółki) i ich weryfikacji przez PFR;
- sposobu ustalenia finalnej ceny za 100% udziałów spółki Altura posiadającej 99,77% akcji PKL SA i ewentualnych różnic w stosunku do warunków zatwierdzonych przez Komitet Inwestycyjny i PFR;
- treści umowy warunkowej sprzedaży PKL SA oraz sposobu jej realizacji;
- działań PFR w trakcie inwestycji (np. z zakresu aktualnej strategii inwestycyjnej Funduszu i decyzji inwestycyjnych dotyczących PKL SA, w tym wynikających z wpływu epidemii COVID-19 na sytuację Spółki).

⁵⁹ W rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2022 r. poz. 1233).

⁶⁰ W rozumieniu art. 280 ust. 1 u.f.i.

ZAŁĄCZNIKI

Wyniki kontroli przedstawiono w trzech wystąpieniach pokontrolnych. W jednym wystąpieniu przekazanym do PKL SA sformułowano pięć wniosków pokontrolnych. Dotyczyły one: zaktualizowania instrukcji ewakuacji oraz schematu organizacyjnego Spółki w regulaminach technicznych wszystkich kolei i zespołów kolei linowo-terenowych, zamknięcia książki obiektu budowlanego, wydania upoważnień osobom dokonującym wpisów w książkach obiektów budowlanych oraz zastąpienia w instrukcji obsługi urządzenia zapisów w języku niemieckim na zapisy w języku polskim.

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego zgłosił kierownik jednej jednostki, tj. PKL SA. W uchwale podjętej 17 października 2022 r. Zespół Orzekający Komisji Rozstrzygającej NIK oddalił zastrzeżenia.

Z informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych wynika⁶¹, że zrealizowano trzy wnioski pokontrolne, a w przypadku kolejnych dwóch zostały podjęte działania w celu ich realizacji.

Stan realizacji wniosków pokontrolnych

Wykaz jednostek kontrolowanych

Lp.	Jednostka organizacyjna NIK przeprowadzająca kontrolę	Nazwa jednostki kontrolowanej	Imię i nazwisko kierownika jednostki kontrolowanej
1.	Delegatura NIK w Krakowie	Polski Fundusz Rozwoju SA	Paweł Borys
2.		PFR Koleje Linowe sp. z o.o.	Zbigniew Karwowski
3.		Polskie Koleje Linowe SA	Daniel Pitrus

⁶¹ Dane według stanu na 6 lutego 2023 r.

Wykaz ocen kontrolowanych jednostek

Lp.	Nazwa jednostki kontrolowanej	Ocena kontrolowanej działalności	Stany mające wpływ na wydaną ocenę	
			prawidłowe	nieprawidłowe
1.	Polski Fundusz Rozwoju SA	Pozytywna	Gospodarne i rzetelne przygotowanie oraz realizacja transakcji nabycia PKL SA. Rzetelne monitorowanie inwestycji oraz realizowanie skutecznych działań wobec spółek zależnych FIIK FIZAN.	Nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości mających wpływ na ocenę.
2.	PFR Koleje Linowe sp. z o.o.	Pozytywna	Zrealizowanie transakcji zakupu 100% udziałów spółki Altura, będącej właścicielem 99,77% akcji PKL SA zgodnie z warunkami określonymi w umowie nabycia, w tym dokonanie wymaganych płatności oraz wykonanie zobowiązań pozacenowych. Rzetelne sprawowanie nadzoru właścicielskiego nad działalnością spółek zależnych.	Nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości mających wpływ na ocenę.
3	Polskie Koleje Linowe SA	W formie opisowej	Realizacja planów finansowych w adekwatnym stopniu oraz dostosowanie działalności do skutków epidemii COVID-19. Wypełnianie obowiązków właściciela i zarządcy obiektów budowlanych oraz utrzymywanie urządzeń transportu linowego w sposób prawidłowy i spełniający wymagania TDT. Sprawowanie prawidłowego nadzoru właścicielskiego nad spółkami zależnymi.	Dokonanie niegospodarnego wydatku w wysokości 250 tys.zł, który nie skutkował dla PKL SA wymiernymi efektami uzasadniającymi jego poniesienie.

6.2. Analiza stanu prawnego i uwarunkowań organizacyjno- -ekonomicznych

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością oraz spółka akcyjna są spółkami handlowymi i kapitałowymi (art. 1 § 2 oraz art. 4 § 1 pkt 2). Przez umowę spółki handlowej wspólnicy albo akcjonariusze zobowiązują się dążyć do osiągnięcia wspólnego celu przez wniesienie wkładów oraz, jeżeli umowa albo statut spółki tak stanowi, przez współdziałanie w inny określony sposób (art. 3).

Kodeks spółek handlowych

Szczegółowe regulacje dotyczące spółki akcyjnej zostały zawarte w tytule III dziale II k.s.h. (art. 301–490). Statut spółki akcyjnej powinien być sporządzony w formie aktu notarialnego (art. 301 § 2). Obowiązkowe elementy statutu spółki akcyjnej zostały określone w art. 304.

Organami spółki akcyjnej są: zarząd (art. 368–380), rada nadzorcza (art. 381–392) oraz walne zgromadzenie (art. 393–429).

Zarząd prowadzi sprawy spółki i reprezentuje spółkę (art. 368 § 1). Uchwały zarządu zapadają bezwzględną większością głosów, chyba że statut stanowi inaczej. Uchwały zarządu są protokołowane. Protokoły powinny zawierać porządek obrad, nazwiska i imiona obecnych członków zarządu, liczbę głosów oddanych na poszczególne uchwały oraz zdania odrębne. Protokoły podpisują obecni członkowie zarządu (art. 376). Jeżeli statut nie przyznaje radzie nadzorczej lub walnemu zgromadzeniu prawa do uchwalenia lub zatwierdzenia regulaminu zarządu, zarząd może uchwalić swój regulamin (art. 371 § 6).

Rada nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności (art. 382 § 1). Do szczególnych obowiązków rady nadzorczej należy ocena sprawozdań z działalności spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy w zakresie ich zgodności z księgami i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym, oraz wniosków zarządu dotyczących podziału zysku albo pokrycia straty, a także składanie walnemu zgromadzeniu corocznego pisemnego sprawozdania z wyników tej oceny (art. 382 § 3).

Walne zgromadzenie podejmuje uchwały w sprawach wymienionych w dziale II k.s.h. lub w statucie spółki oraz w art. 393 k.s.h. Walne zgromadzenie rozpatruje i zatwierdza sprawozdania zarządu z działalności spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy oraz udzielenie absolutorium członkom organów spółki z wykonania przez nich obowiązków (art. 393 pkt 1). Walne zgromadzenie podejmuje uchwały o podziale zysku albo o pokryciu straty (art. 395 § 2 pkt 2). Uchwały walnego zgromadzenia powinny być umieszczone w protokole sporządzonym przez notariusza (art. 421 § 1).

Szczegółowe regulacje dotyczące spółki z ograniczoną odpowiedzialnością zostały zawarte w tytule III dziale I k.s.h. (art. 151–300). Obowiązkowe elementy umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością zostały określone w art. 157.

Organami spółki z ograniczoną odpowiedzialnością są: zarząd (art. 201–211) oraz zgromadzenie wspólników (art. 227–254). Umowa spółki może ustanowić radę nadzorczą lub komisję rewizyjną albo oba te organy (art. 213 § 1).

Zarząd prowadzi sprawy spółki i reprezentuje spółkę (art. 201 § 1). W przypadku zarządu wieloosobowego sposób reprezentacji oraz wzajemne stosunki członków zarządu powinna regulować umowa spółki. Jeżeli umowa spółki nie zawiera takich regulacji, to mają zastosowanie przepisy art. 205 § 1 zdanie drugie oraz art. 208 k.s.h.

Uchwały wspólników są podejmowane na zgromadzeniu wspólników (art. 227 § 1). Uchwały wspólników wymaga rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania zarządu z działalności spółki, sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy oraz udzielenie absolutorium członkom organów spółki z wykonania przez nich obowiązków (art. 228 pkt 1). Uchwały wspólników wymagają także inne sprawy określone w art. 228 k.s.h., dziale I k.s.h. lub umowie spółki. Uchwały zgromadzenia wspólników powinny być wpisane do księgi protokołów i podpisane przez obecnych lub co najmniej przez przewodniczącego i osobę sporządzającą protokół (art. 248 § 1).

Prawo kontroli służy każdemu wspólnikowi. W tym celu wspólnik lub wspólnik z upoważnioną przez siebie osobą może w każdym czasie przeglądać księgi i dokumenty spółki, sporządzać bilans dla swego użytku lub żądać wyjaśnień od zarządu (art. 212 § 1).

Ustawa o funduszach inwestycyjnych

Fundusz inwestycyjny jest osobą prawną której wyłącznym przedmiotem działalności jest lokowanie środków pieniężnych zebranych w drodze proponowania nabycia jednostek uczestnictwa albo certyfikatów inwestycyjnych w określone w ustawie papiery wartościowe, instrumenty rynku pieniężnego i inne prawa majątkowe (art. 3 ust. 1). Fundusz inwestycyjny prowadzi działalność, ze szczególnym uwzględnieniem interesu uczestników, przestrzegając zasad ograniczania ryzyka inwestycyjnego określonych w ustawie (art. 3 ust. 3). Fundusz inwestycyjny może prowadzić działalność jako: 1) fundusz inwestycyjny otwarty; 2) alternatywny fundusz inwestycyjny: specjalistyczny fundusz inwestycyjny otwarty albo fundusz inwestycyjny zamknięty (art. 3 ust. 4).

Organem funduszu inwestycyjnego jest towarzystwo, które tworzy fundusz, zarządza nim i reprezentuje go w stosunkach z osobami trzecimi (art. 4 ust. 1 i 2). W przypadkach i na warunkach określonych w ustawie w funduszu inwestycyjnym, jako jego organ, działają również rada inwestorów, zgromadzenie inwestorów lub zgromadzenie uczestników (art. 4 ust. 3). Fundusz nie jest podmiotem zależnym od towarzystwa, spółki zarządzającej ani od osoby posiadającej bezpośrednio lub pośrednio większość głosów w radzie inwestorów, zgromadzeniu inwestorów lub zgromadzeniu uczestników (art. 4 ust. 4).

Fundusz inwestycyjny może być utworzony wyłącznie przez towarzystwo (art. 14 ust. 1). Towarzystwem funduszy inwestycyjnych może być wyłącznie spółka akcyjna z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, która uzyskała zezwolenie Komisji na wykonywanie działalności określo-

nej w art. 45 ust. 1, tj. tworzenie funduszy inwestycyjnych otwartych lub funduszy zagranicznych, zarządzanie nimi, w tym pośrednictwo w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa, reprezentowanie ich wobec osób trzecich oraz zarządzanie zbiorczym portfelem papierów wartościowych (art. 38 ust. 1). Przedmiotem działalności towarzystwa jest wyłącznie tworzenie funduszy inwestycyjnych otwartych lub funduszy zagranicznych, zarządzanie nimi, w tym pośrednictwo w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa, reprezentowanie ich wobec osób trzecich oraz zarządzanie zbiorczym portfelem papierów wartościowych (art. 45 ust.1). Liczba członków zarządu i rady nadzorczej towarzystwa zapewnia skuteczne, prawidłowe i ostrożne zarządzanie towarzystwem, przy uwzględnieniu w szczególności zakresu, skali i złożoności prowadzonej działalności (art. 42 ust.1).

Fundusz inwestycyjny może być utworzony jako: fundusz inwestycyjny otwarty, specjalistyczny fundusz inwestycyjny otwarty, fundusz inwestycyjny zamknięty (art. 14 ust. 3). Utworzenie funduszu inwestycyjnego wymaga nadania funduszowi inwestycjnemu statutu przez towarzystwo (art. 15 ust. 1 pkt 1). Statut funduszu inwestycyjnego sporządza się w formie aktu notarialnego (art. 18 ust. 1). Elementy statutu zostały określone w art. 18 ust. 2. Fundusz inwestycyjny nabywa osobowość prawną z chwilą wpisu do rejestru funduszy inwestycyjnych (art. 15 ust. 6).

Zasady polityki inwestycyjnej funduszu inwestycyjnego zostały określone w art. 20.

Rachunkowość funduszy inwestycyjnych oraz terminy sporządzania, badania, przeglądu i składania do ogłoszenia rocznych lub półrocznych sprawozdań finansowych, połączonych sprawozdań finansowych funduszy z wydzielonymi subfunduszami oraz sprawozdań jednostkowych subfunduszy regulują odrębne przepisy, tj. ustawa o rachunkowości (art. 37 ust. 1).

Jednostki obowiązane są stosować przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, rzetelnie i jasno przedstawiając sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy (art. 4 ust. 1). W celu rzetelnego i jasnego przedstawienia sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego jednostka jest obowiązana przedstawiać wszelkie dodatkowe informacje konieczne do spełnienia tego obowiązku w informacji dodatkowej (art. 4 ust. 1a). Jednostka powinna posiadać dokumentację opisującą w języku polskim przyjęte przez nią zasady (politykę) rachunkowości (art. 10 ust. 1), a w szczególności dotyczące: określenia roku obrotowego i wchodzących w jego skład okresów sprawozdawczych; metod wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego; sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych; systemu służącego ochronie danych i ich zbiorów, w tym dowodów księgowych, ksiąg rachunkowych i innych dokumentów stanowiących podstawę dokonanych w nich zapisów.

Szczegółowe uregulowania dotyczące wyceny aktywów i pasywów oraz ustalenia wyniku finansowego zostały określone w rozdziale 4 (art. 28–44), sprawozdań finansowych w rozdziale 5 (art. 45–54), a skonsolidowanych sprawozdań finansowych grupy kapitałowej w rozdziale 6 (art. 55–63d).

Sprawozdanie finansowe składa się z bilansu, rachunku zysków i strat oraz informacji dodatkowej, obejmującej wprowadzenie do sprawozdania finansowego oraz dodatkowe informacje i objaśnienia (art. 45 ust. 2). Sprawozdanie finansowe w przypadku funduszy inwestycyjnych obejmuje ponadto zestawienie zmian w kapitale (funduszu) własnym, zestawienie zmian w aktywach netto oraz rachunek przepływów pieniężnych (art. 45 ust. 3). Sprawozdanie z działalności funduszy inwestycyjnych zamkniętych powinno obejmować istotne informacje o stanie majątkowym i sytuacji finansowej tych jednostek, w tym ocenę uzyskiwanych efektów oraz wskazanie czynników ryzyka i opis zagrożeń (art. 49 ust. 2b). Kierownik jednostki zapewnia sporządzenie rocznego sprawozdania finansowego nie później niż w ciągu 3 miesięcy od dnia bilansowego i przedstawia je właściwym organom, zgodnie z obowiązującymi jednostkę przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy (art. 52 ust. 1). Roczne sprawozdanie finansowe jednostki podlega zatwierdzeniu przez organ zatwierdzający, nie później niż 6 miesięcy od dnia bilansowego (art. 53 ust. 1).

Jednostka dominująca, mająca siedzibę lub miejsce sprawowania zarządu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, sporządza roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej, obejmujące dane jednostki dominującej i jednostek od niej zależnych wszystkich szczebli, bez względu na ich siedzibę, zestawione w taki sposób, jakby grupa kapitałowa stanowiła jedną jednostkę; sprawozdaniem tym obejmuje się również dane pozostałych jednostek podporządkowanych, zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 6 (art. 55 ust. 1). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe składa się z: skonsolidowanego bilansu; skonsolidowanego rachunku zysków i strat; skonsolidowanego rachunku przepływów pieniężnych; skonsolidowanego zestawienia zmian w kapitale (funduszu) własnym; informacji dodatkowej, obejmującej wprowadzenie do skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz dodatkowe informacje i objaśnienia (art. 55 ust. 2). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządza się na ten sam dzień bilansowy i za ten sam rok obrotowy co sprawozdanie finansowe jednostki dominującej (art. 63c ust. 1). Jednostka dominująca sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe, nie później niż w ciągu 3 miesięcy od dnia bilansowego, na który jednostka dominująca sporządza roczne sprawozdanie finansowe (art. 63c ust. 2). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe podpisuje kierownik jednostki dominującej oraz inne osoby odpowiedzialne za sporządzenie tego sprawozdania (art. 63c ust. 3). Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe podlega zatwierdzeniu przez organ zatwierdzający jednostki dominującej, nie później niż w ciągu 6 miesięcy od dnia bilansowego, na który należy sporządzić roczne sprawozdanie finansowe jednostki dominującej (art. 63c ust. 4).

6.3. Wykaz aktów prawnych dotyczących kontrolowanej działalności

1. Ustawa z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1467, ze zm.).
2. Ustawa z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz. U. z 2022 r. poz. 1523, ze zm.).
3. Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 217, ze zm.).
4. Ustawa z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1933, ze zm.).
5. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2021 r. poz. 2351, ze zm.).
6. Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 18 listopada 2020 r. w sprawie sposobu, trybu oraz warunków prowadzenia działalności przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych (Dz. U. poz. 2103, ze zm.)⁶².
7. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości funduszy inwestycyjnych (Dz. U. Nr 249, poz. 1859, ze zm.).
8. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie książki obiektu budowlanego (Dz. U. Nr 120, poz. 1134).
9. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 11 grudnia 2003 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla kolei linowych przeznaczonych do przewozu osób (Dz. U. z 2004 r. Nr 15, poz. 130).
10. Rozporządzenie Ministra Transportu z dnia 1 czerwca 2006 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie projektowania, wytwarzania, eksploatacji, naprawy i modernizacji urządzeń transportu liniowego (Dz. U. Nr 106 poz. 717, ze zm.).
11. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 22 lipca 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie projektowania, wytwarzania, eksploatacji, naprawy i modernizacji urządzeń transportu liniowego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1414).

⁶² Rozporządzenie weszło w życie z dniem 30 listopada 2020 r. Poprzednio obowiązywały: rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 lipca 2019 r. w sprawie sposobu, trybu oraz warunków prowadzenia działalności przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych (Dz. U. poz. 1312) od 16 lipca 2019 do 29 listopada 2020 r., rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 20 lipca 2017 r. w sprawie sposobu, trybu oraz warunków prowadzenia działalności przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych (Dz. U. poz. 1444) od 12 sierpnia 2017 do 21 kwietnia 2019 r.

6.4. Wykaz podmiotów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
6. Rzecznik Praw Obywatelskich
7. Sejmowa Komisja do Spraw Kontroli Państwowej
8. Sejmowa Komisja do Spraw Energii, Klimatu i Aktywów Państwowych
9. Sejmowa Komisja Gospodarki i Rozwoju
10. Senacka Komisja Gospodarki Narodowej i Innowacyjności
11. Minister Aktywów Państwowych
12. Minister Finansów
13. Minister Rozwoju i Technologii
14. Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego
15. Prezes Zarządu Banku Gospodarstwa Krajowego
16. Burmistrz Miasta Zakopane
17. Wójt Gminy Bukowina Tatrzańska
18. Wójt Gminy Kościelisko
19. Wójt Gminy Poronin
20. Kierownicy kontrolowanych jednostek

6.5. Stanowisko Prezesa Rady Ministrów do informacji o wynikach kontroli

Prezes Rady Ministrów

Mateusz Morawiecki

DIR.WN.5574.41.2023

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

**Pan
Marian Banaś
Prezes
Najwyższej Izby Kontroli**

Szanowny Panie Prezesie,

Nawiązując do pisma Pana Prezesa nr LKR.430.003.2022 z dnia 16 marca 2023 r., dotyczącego *Informacji o wynikach kontroli nr P/22/065 „Zakup i funkcjonowanie Polskich Kolei Linowych S.A.”*, przedstawiam stanowisko odnośnie ww. *Informacji*.

Przede wszystkim pragnę wyrazić satysfakcję, iż nadzorowana przeze mnie spółka Polski Fundusz Rozwoju S.A. z siedzibą w Warszawie (dalej: „PFR S.A.”), jak również spółka PFR Koleje Linowe sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie (dalej: „PFR Koleje Linowe”) otrzymały pozytywną ocenę kontrolowanej działalności w ramach ww. kontroli przeprowadzonej przez Najwyższą Izbę Kontroli (dalej: „NIK”).

W przypadku spółki PFR S.A., NIK wskazała na gospodarne i rzetelne przygotowanie oraz realizację transakcji nabycia spółki Polskie Koleje Linowe S.A. (dalej: „PKL S.A.”), jak również na rzetelne monitorowanie inwestycji oraz realizowanie skutecznych działań wobec spółek zależnych Funduszu Inwestycji Infrastrukturalnych – Kapitałowego FIZAN.

Jeśli chodzi o spółkę PFR Koleje Linowe, NIK sformułowała ocenę, iż zrealizowanie transakcji zakupu 100% udziałów spółki Altura, będącej właścicielem 99,77% akcji spółki PKL S.A., nastąpiło zgodnie z warunkami określonymi w umowie nabycia, w tym dokonano wymaganych płatności oraz wykonano zobowiązania pozacenowe. Ponadto spółka PFR Koleje Linowe sprawowała rzetelny nadzór właścicielski nad działalnością spółek zależnych.

Odnośnie spółki PKL S.A., NIK stwierdziła, iż zrealizowała ona plany finansowe w adekwatnym stopniu oraz dostosowała swoją działalność do skutków epidemii Covid-19. Ponadto wypełniała obowiązki właściciela i zarządcy obiektów budowlanych oraz utrzymywała urządzenia transportu linowego w sposób prawidłowy i spełniający wymagania Transportowego Dozoru Technicznego, jak również sprawowała prawidłowy nadzór właścicielski nad spółkami zależnymi.

Jednocześnie NIK, oceniając rozporządzanie środkami finansowymi przez spółkę PKL S.A. jako prawidłowe, w tym oceniając, iż w sposób gospodarny zlecano wykonywanie usług obcych, wskazała, iż w jednym przypadku poniesiony wydatek w wysokości 250 tys. zł nie

skutkował dla PKL S.A. wymiernymi efektami uzasadniającymi jego poniesienie. NIK uznała ww. wydatek za niegospodarny.

Odnosząc się do ww. oceny sformułowanej przez NIK, dotyczącej niegospodarnego wydatku poniesionego przez spółkę PKL S.A., warto zwrócić uwagę na praktykę rynkową, z której wynika, że podmioty gospodarcze przed zawarciem poszczególnych transakcji korzystają z usług wyspecjalizowanych podmiotów i doradców. Szczególnie w przypadku transakcji złożonych związanych nabywaniem aktywów.

Z przekazanego do KPRM dokumentu wynika, że ewentualna niegospodarność miała dotyczyć zapłaty [...] * wynagrodzenia na rzecz doradcy na podstawie umowy o świadczenie usług [...] w związku z nabyciem [...] określonej nieruchomości. Z analizy raportu wynika, że wątpliwości kontrolerów NIK była efektem niezrozumienia stosunku cywilnoprawnego jaki wiązał PKL S.A. z doradcą, a w szczególności sposobu, w jaki ukształtowano wynagrodzenie doradcy w ramach umowy. Kontrolerzy NIK uznali bowiem za niegospodarne dokonanie płatności [...] gdyż w ocenie kontrolerów NIK [...]

Zgodnie ze stanowiskiem spółki PKL S.A., przedmiotową umowę, w szczególności w zakresie kwestionowanych zapisów dotyczących zapłaty wynagrodzenia, należy interpretować w sposób odmienny od przedstawionego przez NIK. [...]

Ponadto należy podkreślić, iż wskazany wydatek opiewał na kwotę 250 tys. zł netto i stanowił ok. 1,6% kwoty kosztów usług obcych poniesionych przez PKL S.A. w 2020 roku, a także, iż zobowiązanie do przedmiotowej płatności zostało zaciągnięte jeszcze przed nabyciem spółki PKL S.A. przez PFR Fundusz Inwestycyjny FIZAN.

Z poważaniem

Mateusz Morawiecki
/dokument podpisany elektronicznie/

adres: Al. Ujazdowskie
00-583 Warszawa

adres strony internetowej: www.gov.pl/premier

* W treści Stanowiska NIK wyłączyła jawność informacji ustawowo chronionych, stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa, na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) i art. 11 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2022 r. poz. 1233) PKL SA oraz innych spółek prawa handlowego. Chronione informacje zostały wykreślone i zastąpione oznaczeniem [...].

6.6. Opinia Prezesa NIK do stanowiska Prezesa Rady Ministrów

PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
MARIAN BANAŚ

LKR.430.003.2022
P/22/065

Warszawa, 16 maja 2023 r.

Opinia
Prezesa Najwyższej Izby Kontroli
do stanowiska Prezesa Rady Ministrów do Informacji o wynikach kontroli
Zakup i funkcjonowanie Polskich Kolei Linowych SA

Stosownie do art. 64 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK), przedstawiam opinię do stanowiska Prezesa Rady Ministrów z dnia 31 marca 2023 r. (znak sprawy DIR.WN.5574.41.2023, dalej: Stanowisko) do Informacji o wynikach kontroli *Zakup i funkcjonowanie Polskich Kolei Linowych SA* (dalej: Informacja).

Możliwość korzystania przez Polskie Koleje Linowe SA (dalej: PKL SA) z usług wyspecjalizowanych podmiotów i doradców przed zawarciem transakcji, szczególnie w przypadku transakcji złożonych, związanych z nabywaniem aktywów, nie była kwestionowana przez NIK. Niemniej jednak nie można zgodzić się ze stanowiskiem, że stwierdzenie przez NIK nieprawidłowości (wskazanej przez Prezesa Rady Ministrów jako *wątpliwość kontrolerów NIK*) dotyczącej dokonania przez PKL SA niegospodarnego wydatku w wysokości 250 tys. zł, który nie skutkował dla spółki wymiernymi efektami uzasadniającymi jego poniesienie, było efektem niezrozumienia stosunku cywilnoprawnego jaki wiązał PKL SA z doradcą, a w szczególności sposobu, w jaki ukształtowano wynagrodzenie doradcy w ramach umowy. Przedstawione przez Prezesa Rady Ministrów stanowisko PKL SA dotyczące interpretacji przedmiotowej umowy (odmiennej od oceny NIK) zostało podniesione w złożonych przez Prezesa Zarządu PKL SA zastrzeżeniach do wystąpienia pokontrolnego. Zespół Orzekający Komisji Rozstrzygającej w NIK (dalej: Zespół) w Uchwale z dnia 17 października 2022 r. oddalił powyższe zastrzeżenie Prezesa Zarządu PKL SA, stwierdzając m.in., że umowa zawarta przez spółkę z doradcą została skonstruowana w sposób, który doprowadził do niegospodarnego wydatku w kwocie 250 tys. zł netto. Zespół nie podzielił opinii zgłaszającego zastrzeżenia, że podział wynagrodzenia opisany w umowie i aneksach był korzystny dla spółki. Stanowisko Prezesa Rady Ministrów nie zawiera nowej argumentacji w przedmiotowej kwestii.

Odnosząc się do przedstawionej przez Prezesa Rady Ministrów konieczności podkreślenia, iż kwestionowany wydatek opiewał na kwotę 250 tys. zł netto i stanowił ok. 1,6% kosztów usług obcych poniesionych przez PKL SA w 2020 r., pragnę zaznaczyć, że dane te zostały już zawarte w treści Informacji.

Z kolei podniesiony w stanowisku Prezesa Rady Ministrów fakt zaciągnięcia powyższego zobowiązania przed nabyciem spółki PKL SA przez PFR Fundusz Inwestycyjny FIZAN nie powoduje jego wyłączenia z okresu objętego kontrolą, ponieważ wydatek z tego tytułu poniesiono w 2020 roku. Zaznaczyć należy, że ocena rozporządzania środkami finansowymi PKL SA obejmowała lata 2019 – 2022 (do dnia zakończenia kontroli), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, co zostało zapisano zarówno w upoważnieniach do kontroli, jak i w dokumentach pokontrolnych.

PREZES
Najwyższej Izby Kontroli
Marian Banaś